

GAZDASÁGI LAPOK

48. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. November 26.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE
Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsplatz Nr. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

Szarvasmarhákra és sertésekre, ugymint birtokok eladására és haszonbérletére vagyis ezeknek közvetítésére

ügynöki és alkuszi

üzletet nyitottam **Kolozsváron (Fellegrári-utca 106. szám alatt)** szíves megbízásokat kér a tisztelt uradalmaktól és birtokos uraktól

teljes tisztelettel

Bedőházi Pál

ügynök és alkusz.

Ákác- és tölgycsemete

2-3 éves, igen szép, erős, jó gyökérszerű,
5-600.000 darab eladó. Érsekuradalmi
Erdőhivatal, Kalocsán.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.

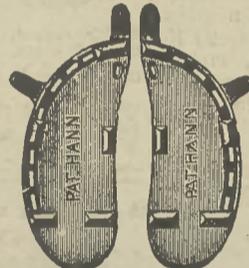
(Polgári sertésde bérpalota.)

Telefon 97-85 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

HANN' jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pontosan ezen jegyre, mert patkóink minden tekintetben utolérhetlenek!

Rendes csülökpatkók ökrök részére. Szabadalmazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, ígás és hátsó lovak részére, szakfériak által legmelegebben ajánlva. Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások, vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE
RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfúró v. srófkészülékes hordódugólemezek czégnyomattal vagy anélkül, szállításra és beraktározásra szánt hordókhoz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

Őszi trágyázás!

Valódi **Star-Mark** védjegyű

THOMASSALAK

Valódi csak, ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta. Minden zsák tartalomjellel van ellátva.

Kalmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken, Berlin, vezérképviselője

Budapest,
VI., Andrassy-ut 49.

ÓVAKODJUNK A HAMISÍTÁSOKTÓL!

HIRDETÉSEK a karácsonyi nagy mutatványszámra,

mely 25.000 példányban fog megjelenni, már most felvételnek a Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, Múzeum-körút 7.

Hirdetési árak: Egész oldal 80 K. □ Fél oldal 45 K. Negyed oldal 30 K. Nyolczad oldal 15 K.

A több mint 25 év óta fennálló **csakis** gőzekéket gyártó **HEUCKE A. hausneindorfi gőzekegyár**

tulhevitett (forrógőz) rendszerű gőzeke-készleteit szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komáromvidéki Takarékpénztár r.-t. Komáromban.

NAGYON takarékos szén- és vízfogyasztás. **Rendkívüli MUNKAERŐ.**

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéseért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. +++++

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: **minden egy szó 4 fillér**, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Gazdatiszti

Állást keres, nős, keresztény, 33 éves, elméletileg és gyakorlatilag teljesen képzett gazdatiszt. Személyesen bemutatkozásra jelentkezhetem. Szíves ajánlatokat kér Baráth intéző Szilágykövesd posta Sármaság.

Intézői

vagy hasonló állást keres 37 éves nős kiscsaládu egyén, ki évekig önállóan kezel Erdélyben nagyobb szőlőgazdasággal egybekötött középbirotokot. A gazdaság minden ágában jártas. Magyar, német, román nyelvet bírja. Nyug. lovas tiszt. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba kér „1061” szám alatt.

Földmivésiskolát

jeles sikerrel végzett 19 éves egyén, gazd. irnok, gyakorlónok, vagy ezekhez hasonló állást keres azonnali belépésre. Czim a kiadóhivatalban 1063. szám alatt.

Földmivésiskolát

jó eredménnyel végzett, ref. válású, 30 éves, nős, egy gyermek atyja, több évi gazdasági gyakorlattal rendelkező gazda, gazdaságban állást keres, tejjgazdaság vezetésére is vállalkozik. A tisztelt igénybevevő urak szíves megkeresését kéri Mikos Márton ispán, Kőtelek, Jásznagykunszolnok megye.

Földmivésiskolát

végzett, róm. kath., 34 éves, kiscsaládu egyén, 8 évi gyakorlattal újvára állást keres. Beszél magyarul, szerbül és tótul. Kovács Ferencz, Vác, Máriaudvar.

Főkertész.

43 éves, a kertészet minden ágában jártas, 28 évi gyakorlattal bír, ugymint: díszkertészet, gyümölcsészet, konyhakertészet, hajtás és speciál koniferák nevelését, elvállal haszonkertészet, faiskolarendezését, bel- és külföldi bizonyítványokkal rendelkezik, 1912. január 1-re alkalmazást keres uradalomban, fűrdőnél vagy erdőszeltnél. Czim Bohnyevicz József, Füzér-Kajata, u. p. Füzér-Komlós, Abauj m.

Földmivésiskolát

végzett, 24 éves, ág. ev. válású, nőlen fiatalember, a ki már a katonai kötelezettségnek eleget tett, a méneskarnál mint altiszt szolgált, gazdaságban megfelelő állást keres. Szíves megkeresést kér Albertszky István, Tiszaföldvár, Jásznagykunszolnok m.

Gazdatiszti

állást keres, földmivésiskolát és kassai tanintézetnél gazdatiszti vizsgát végzett, 32 éves, róm. kath. válású, nős és családosa, 14 évi önálló nagy gyakorlattal, ugy a kül- mint a belterjes gazdálkodásoknál, január 1-ére állást keres. Czim Sántha László, Tarczal.

Betöltendő állások.

A röjtöki

uradalom részére kerestetik jan. 1-ére egy irodatiszt. Megkívánatik kereskedelmi iskola végzettség, a magyar és német nyelv bírása szóban és írásban és jártasság a levelezésben és számvitelben. Fizetés havi 100-120 korona, lakás, fűtés és világítás. Fiatal, nőlen pályázók, kik szokva vannak a falusi élethez, küldjék be pályázatukat bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, báró Berg Miksa ur intézőségéhez, Bőjtök, u. p. Fertőszentmiklós.

Gazdatisztet

azonnali belépésre kereselek, ki a legintenzivebb gazdaság minden ágazatát kitűnően érti, szerény igényű, kiscsaládu, keresztény, 35-50 éves, józan, szorgalmas, erélyes, önálló ember legyen, értesse a tejgazdaságot, minderelele jószág nevelését és tartását cukorrépa termesztését, szőlők ellenőrzését. Megkövetelt egyének örökös állás, 15-20 ezer korona szükséges óvadékként, mely tehenészetbe lesz befektetve. Ajánlatok dr. Káldor Jenő ügyvédhez, Szécsény, Nógrád m. küldendő.

Gazdasági segédlist

1912 jan. 1-i felvételre kerestetik. Német nyelv okvetlen szükséges, egy tót nyelv igen megkívánatik. Havi fizetése 120 K, azonkívül szabad lakás, világítás és kiszolgálás. Folyamodványok gróf Mailáth uradalom igazgatóságának, D. Mihálycz cízmére benyújtandók.

Gazdasági ellenőr.

Földmivésiskolát végzett, katonakötelezettségének eleget tett, nőlen, ker. fiatalember kerestetik 1912. év márczius, cselég április hó 1-én történő belépéssel, mint munkavezető vagy ellenőr. Évi fizetése: 500 kor. élelmezés, egy-szobás lakás és tüzelő. Pályázni szándékozóknak bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, forduljanak a Jóságigazgatóságához, Dégh, Veszprém megye.

Segédlist

okleveles, pár évi gyakorlattal felvétetik. Kezdő fizetés 600 kor. és mosáson kívül teljes ellátás. Állás azonnal is elfoglalható. Macsi uradalom tisztartósága, Macs. (Debreczen mellett.)

Gazdasági állások.

Valamennyi betöltendő állás teljes címezzel olvasható a 10-ik évfolyamban álló Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatószám. Budapest, Üllői-ut 55. szám.

Kerestetnek

intéző, több gazdatiszt, segédlistek, magtárosok, kulcsárok, irnokok, gazdák, tehenészek, gyakorlónok és többféle gazdasági személyzet. Bővebb lvas ható az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatószám ingyen. Budapest, Üllői-ut 55. szám.

Szőlő-kötözőfonál zsák és ponyva

jobb és olcsóbb mint a raffia, a legjobb minőségben és legjutányosabban a +++++

FISCHER-féle

zsák- és ponyva-gyárban, BUDAPEST, V., Nádor-utca 31-33. sz. szerezhető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyva-gyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző-intézet.** — Manilla-zsinegek, kévekötelek, lópokrócok. Tessék ajánlatot kérni.

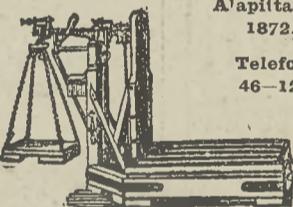
GAZDÁK figyelmébe!

= 50% =
olcsóbb,
mint bármely más világító anyag a **pyroleum** világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.** Számos elismerő levél nálam betekinhető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab BUDAPEST

IX. ker., Közraktár-utca 28.

Ziska József

utóda
ROSTÉLY GYÖRGY mérleggyáros. Iroda és raktárhelyiség: Budapest, VI., Eötvös-utca 44. Ajánlja a legjobb kivitelű és legmegbízhatóbb gabona minőségű, tizedes és százados, valamint gazdasági szekér, híd és marhaméregit. A budapesti, fumei és győri gabonafőzsdék szállítója, ugy szintén számtalan nagy gőzmalom és uradalom szállítója. **Arjegyék bérmentve.** Használt mérlegek becseréltetnek és kaphatók megbízható állapotban. Javítások elfogadtatnak és pontosan eszközöltetnek. Kívánatra uradalomba is küldök szerelőt.

Őszi szállításra előjegyezhető

Reitter Öszkár

főkapitány fajbaromfi-gazdaságában **NAGY-BEŐSKEREKEN**

Angliából hozatott teli-vér fajtisza legelső rendű állatok:

Hőfehér óriási nagy angol emdeni liba, him 25 K, tojó 25 K.
Hőfehér óriási nagy pekingsi kacsza, him 10 K, tojó 8 K. Hőfehér Wyandotte (amerikai kintinó téli tojó) him 10 K, tojó 8 K.
Hőfehér Orpington, him 10 K, tojó 8 K. Sárga Orpington, him 10 K, tojó 8 K.
ALLAMI NAGY ARANYÉRE. Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kintintetése. **Kintintetése:** Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrád, Berlin, Lovrin, Lugos, Nagybeöskerek, Nagyvárád, Pozsony, Pécs, Pancsova, Szőfia, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta.

Fajtisztaságért jótállás.

Birtok-eladást, vételt

törlesztéses jelzálog és egyéb kölcsönket a legkülönösebb feltételek mellett folyósítatunk. Megbíznánk részére birtokokat vételre, bérleteket azonnali vagy későbbi átvételre keresünk és ugyanilyeneket ajánlunk. Ajánlunk és szállítunk prompt vagy kötéssre: mindenféle gazdasági cikkeket, u. m.: **műtrágyát, erőtakarmányokat, szemet, gazdasági gépeket és eszközöket, olajat, kenőcsöt, vegy- és gyógyszereket** jutányos árban, kedvező feltételek mellett

kartellen kívül.

Kívánatra ajánlatokkal szolgálunk. **„ORSZÁGOS HIRADÓ”** kiadóhivatala. Budapest, V.I., Erzsébet-körut 20 : z.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak

jármos ökrök, tinók,

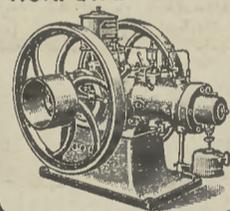
sertések, juhok, lovak és egyéb tenyésztési- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett, gyorsan és jutányosan, direkt forrásból közvetítik.

Czim: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 37. szám alatt.

Telefon 311. Interurban.

WOHANKA FÉLE NYERSOLAJ MOTOROK és LOKOMOBILOK. ÜZEMKÖLTSÉGEK NAGYSÁG SZERINT 1 1/2-2 fillér

HONI GYÁRTMÁNY!

ÓRÁNKÉNT és LŐERŐNKÉNT. NINCS ROBBANÓ- és TÜZ-VEZÉLY! - MINDEN PÉNZÜGYÖRI ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKÜL. **WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST, V. VÁCZI-KÖRUT 76.**

Kitünő minőségű hegyi széna

3-4 vagon **eladó** ab Élesd állomás. Felesztásra szarvasmarhát, téli legelőre juhokat, sertéseket elvállalunk. Ajánlatok Kovács János gazd. irodája címére: Nagyvárád, Uri-utca 11. szám küldendők.

Eladó

egy 8-as és egy 10-es gőzerejű cséplőgarnitúra, használt de teljesen üzemképes állapotban szalmakazalozóval és minden hozzávaló felszereléssel, mindkét gép ez évben lett nyomtatva, további felvilágosítás

Gutman Mór

tulajdonosnál Bodrogszerdahely, Zemplén megye.

Kerti babot,

ugy bokor-, mint karós babot minden mennyiségben, legmagasabb áron veszek. Czim a kiadóhivatalban 1007. szám alatt.

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉREL V:
Hozsunk mező gazdaságunkb-
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8 .
Negyed évre	4 .

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz oszlanak.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — ix	809
Ujabb tapasztalataim a tengeri termelése körül. — Gróf Teleky Arvéd	810
A takarmányrépa eltartása. — Takács Zsigmond	810
Az utakról. — Herczeg Sándor	811
Az orvosi növények termesztéséről. — Dr. Rodiczky Jenő	812
Könyvismertetés	812
Kérdések és feleletek	814
Kérdések: Középnagyságu tejgazdasághoz mi szük- ségetlített? K. Z. — Malacok a betonburkolaton. T. B. — Hideg pince melegítése. K. S. — Mezei utak jó- karbantartása kavics nélkül. V. E.	
Feleletek: Védekezés a chlorosis ellen. Sz. — Mennyi repezőgácsát célszerű adni a hizómarháknak? Schandl I. — Kétszer vagy háromszor fejessék-e? Schandl I. — Ulex — egy új takarmány. Fehér Zoltán. — Védekezés a sajttarka ellen. N. D.	
Hírek	814
Aprók	816

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — Az alacsony vizállás. — A Magyarországon kötött határidőzlet nem perelhető Ausztriában. — A malmok üzemredukciója. — Hol marad a takarmánytermés kimutatása? — A cseléd-törvény revíziója. — A gazdasági népoktatás. — Harczok a tarifakedvezmények körül. — A marha-közvetítés megdrágulása.)

A nagy szárazság következtében az egerek szaporodnak. Arról több hír érkezett be hozzánk s hogy a gazdák e féreg kártételei miatt nagyon panaszkodnak, az csak természetes. Óhajtani merjük, mivelhogy a meleg scirocco-alis szelek fujnak, hogy nagyobb esőre van kilátásunk s így elpusztulnak. Északafrikában a hadakozó felek az eső miatt panaszkodnak, pedig onnét megszokott az eső hozzánk is érkezni.

Argentínának északi részében ugymondják megkezdették az aratást, a déli részben szakad az eső. Óriási nagy most ott a munkahiány. Erre mi már több ízben utaltunk, midőn a Pool szerződésük üzelmére felhívtuk olvasóink figyelmét. Ugyanis már akkor kifejezést adtunk, hogy főleg a német hajózási vállalatok Argentínába szeretnék terelni munkás véreinket. Argentínában a nagyobb bevetett területek miatt is ebből bajok származhatnak a mit a spekuláció ki is fog használni. 15'4 millió acres helyett 17 millió acre vetettek be az idén, de a 27 millió quarter terméshől már 2 milliót elengednek. A napszám-bér 20 márkára szökött és az elhajózások ugy-látszik, miként már tavaly is észlelhető volt, el fognak tolni.

Mindezen kilátások dacára azonban az árak minálunk a szemesekben tartottak. A takarmányhiány miatt a marha és sertésárak esőfélben vannak. Ugyhisszük, hogy javulnak majd karácsony felé.

A termésbecslések nyomán egyet nélkülözünk s ez az, hogy a takarmánytermések kimutatása évről-évre késik. Mivelhogy a takarmányhiány országszerte dühöng, szükséges volna, ha a gazdák az országos mennyileges takarmánytermés felől mielőbb tájékozódva legyenek. Mig a földmivelésügyi miniszterium minden év novemberében nem publikálja a termés takarmány mennyiségét, addig persze a kereskedelmi miniszterium sem intézkedhet a tarifa kedvezmények tárgyában, mert bár van alap mint az idén is a siránkozásra, az utóbbi az inséget tudomásul nem veszi.

A vizállás alacsony volta az elszállítások miatt sok gondot okoz. A Duna Bajorországban 11, Ausztriában 12'5, Budapest felett 18 és Budapest alatt 17'5 decziméter. A gázlok is megromlottak, uszályhiány is van s így a gabnaszállítások körül bajok merülnek fel. A wieni malmok ugy szólnak Északnyugatmagyarország vidékeire szor-
lulnak s ott szerzik be gabonaszükségletüket.

Az osztrák képviselőháznak a közvetítő kereskedelem, vasuti tarifa és az inségépítkezés dolgában kiküldött albizottsága ülésén elfogadtattak a mezőgazdasági szövetkezetek és a fogyasztási szövetkezetek támogatásáról szóló javaslatok. Ama javaslatnál, a mely a budapesti tőzsdén kötött határidőzlet pörölhetésére vonatkozott, Mayer dr. min. tanácsos közlé, hogy az a határidőzlet, a mely Magyarországon köttetett, de az osztrák törvény szerint meg van tiltva, Ausztriában nem pörölhető és az idevágó külföldi ítélet Ausztriában nem hajtható végre. Tehát végre külföld vagyunk.

Folytatódnak, dacára a malmok 5 napi üzemkorlátozási mumusának, a malomkartellek. Így éppen most a Pesti Magyar Kereskedelmi és Hazai Bank kartelleje mellett a Magyar Általános Hitel Bank is megalkotja a magáét. Tres faciunt collegium. S mi a kartellek végsorsa? Nem a tröszt? Vigyázz magyar gazda, meg kell mutatni a termelés hatalmát, a mi hála az Égnek, máris urbi et orbi e hazában látható. Gazdáink nem dobálják már a gabnát a legolcsóbb árnál.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége nagy hibát követett el azzal, hogy a hozzá be-
érkezett gazdasági egyesületek panaszait a cseléd törvény reveziója ügyében ad acta tette. Ugy-

látszik még mindig Darányi szellemének és be-
folyásának köszönhető ez, a ki nagy alkotásai-
nak gloriája fényét nem engedi elhomályosí-
tani. Pedig a cseléd-törvény revíziója országos
érdek s azt Darányi nélkül kell megcsinálni. A
rosznak az ellensége a jó s ezen utóbbi pártol-
ják a gazdák s egyik szószólójuk a mi lapjaink.

A midőn a harmadik egyetem ügye szóvátéte-
tik, sőt már eldöntöttnek tekinthető, önként fel-
merül az a kérdés, vajon nem volna-e alkalma-
sabb az elemi iskolák nagyobb mérvű fejleszté-
sére sulyt fektetni. De a midőn erről írunk az a
kérdés, gazdáink szempontját mérlegelve, val-
jon ugyanakkor a gazdasági szakoktatásunknak
nem az elemi iskolából kellene-e kiindulnia?
Barangolásaink közepette az országban Moson-
Szolnokon láttunk egy ilyen iskolát, mely min-
den tekintetben mintaképül állítható oda. Hogy
egy lelkes község, plébános és tanító mit alkot-
hat, a mihez még egy Ujhelyi Imre lelkesedése
is hozzájárul, azt e községben láttuk és ajánljuk
a példa követését a miniszteriumainknak.

Már már ismét felhangzik a napi sajtóban
azon kívánságom, hogy a tarifakedvezmények a
nyilvánosság elé kerüljenek. Az indoka az, hogy
a vasuti tarifák felemelésével a kedvezmények
beszűntessenek. Eleinte a refakciák egyes ipar-
ágak fejlesztésére használtattak fel, de ma már
olyanoknak is kijutnak a melyeknek szükségük
reájuk nincsen. Boldogult Hieronymi miniszter,
legutóbbi minisztersége idejében a megvonások
íránt már intézkedett. Kívánatos lenne azonban
a nyújtott kedvezmények megvonását fejleszteni,
mert most már csak a milliós budget-vel és
nyereséggel dolgozó ipari és kereskedelmi cégek
busáskodnak ebben.

A „Mészárosok és Hentesek Lapja“-nak hir-
adása szerint: „a budapesti marhavásár bizo-
mányosai, számszerint 21-en, közös megállapo-
dással elhatározták, hogy az eddigi marhaköz-
vetítési díjat két koronáról három koronára
emelik föl. Az egy korona új teher a beküldők
számára, a melyet ezek természetesen a vevőre
hárítanának át. A dolog mindazonáltal jellemző.
Wienben leszállítják a vásározás költségeit,
Budapesten legalább a bizományosok fölemelik.
A vásárpénztár, mely a forgalomnak mintegy
13%-át bonyolítja le, a marha árából 3 1/2 pro
mille bizományi jutalékot szedhet, de maximáli-
san 2 koronát. A vásárpénztár forgalmának le-
számításával a bizományosok marhaközvetítési
díjának 1 K-val történt emelése 120.000 drbnyi
főhajtás mellett évi 120.000 K új terhet jelent.“
Szép kilátások! —ix.

„GALLOSERIN“

hatathos gyógyító baromfikolera, tyukpestis,
és védőszer a stb. elnevezés alatt ismert betegségek ellen. A földmivelésügyi
magyar királyi miniszterium által 1908. évi 85.832. szám
alatt elrendelt és befejezést nyert kísérletek alapján mint

megbízható orvosszernek

forgalombahozatala a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének megengedte.

Budapest, U., Alkotmány-utca 31.

Minden szállítványhoz használati utasítást mellékelünk.

Ujabb tapasztalataim a tengeri termelése körül.

Irta: gróf Teleki Arvéd.

1911 nov. 17.

A tengeri termelése amerikai módon és melléktermékeinek takarékosabb felhasználása örvendetes módon terjed hazánkban, anélkül azonban, hogy még az országos statisztika kimutatni tudná.

Ennek egyik főoka gazdáink hibáján kívül áll: az ez évi nagy szárazság.

Tengeriszemtermésünk a normálison alul redukálódott általa és a szár aránylag még kisebb mennyiségű, habár többnyire jóminőségű. Ezidén a takarmányfélék gyenge termésénél fogva a szár mindenütt előlépett a takarmányok sorába, a hol meg is illeti a hely. Vermelését legtöbbnyire abban hagyják, mert sok helyen az őszi takarmányzükségletet is alig fedezi. Ennél a pontnál megjegyzendőnek találom, hogy a M. Kir. Állatleltani és Takarmányozási Kísérleti Állomás által drassói csalamádétornyom anyagával 2 év előtt végzett kísérletezés közben az derült ki, hogy a torony töltésekor tépett, de azonnal a fenti állomásra küldött tengeriszár a kísérleti állatok által sohasem volt elegendő mennyiségben fogyasztva arra, hogy az állatok elég táplálékot felvegyenek és mégis az állatorvosi főiskola megállapítása szerint a tengeriszáron fejlődő véglények és penészek által sömört kaptak. Ezzel szemben a toronyban erjesztett, tépett tengeriszárban úgy látszik, hogy nemcsak emészthetőbbé vált a rostanyag, hanem a sömör elmaradt, dacára annak, hogy az állatok jóízűen sokkal többet fogyasztottak el, mint az őszszel, szárazon tépett tengeriszárból. Ezen tudományos kísérletezés közben tett tapasztalat teljesen fedi a múlt télen itten fennállott takarmányhiány leküzdésére nagymennyiségben etetett száraz, tépett tengeriszárral tett gyakorlati tapasztalatot s ez az, hogy tavasz felé az állatok a száraz, tépett tengeriszár fogyasztását kezdték megtagadni és a melyek ették is, sokkal kisebb mennyiségben tették azt. 1910-ben ugyanis a torony nem volt megtölthető, mivel az előző 3 év alatt erre használt amerikai Husker & Shredder, vagyis tengerifosztó és szártépőgép használat után a 3 idényben a 4-ikre már teljesen hasznavehetetlenné vált és más kisebb szártépőkkel apránként kellett télen az anyagunkat feldolgozni. Ennél a kérdésnél a sulyt annak megállapítására fektetem, hogy a tengeriszár hatalmas tömegeket szolgáltató alaptakarmányunk lehet ugyan, de valódi értékét csak akkor tudjuk kellően kihasználni, ha nemcsak rendelkezésére bocsátjuk marhaállományunknak, hanem fel is tudjuk vele vétetni. Utóbbi, mint láttuk, huzamosan nagy tömeg etetésénél az erjesztés útján lehetett elérni jó eredménnyel. Az már azután nem sokat határoz: toronyban, földveremben vagy zsombolyai kazalban erjesztünk-e; a fő az, hogy tejsavas (édes) erjedés legyen és nemcsak a 2-3 napra terjedő fülesztés. Okulva a múlt tél hátrányos tapasztalataim ezidén idáig már az önálló Ásványi-féle géppel és egy 54"-es cséplőszekrénybe szerelt ugynevezett „Ásványi betéttel” 4500 mm. tépett, öntözött tengeriszárat juttattam vastag földtakaró alá. Még 1500 mm. bevermelni való tengeriszár aprite hátra van, de 1 hét alatt remélhetőleg ez is elvégezhető lesz.

Annak, hogy tengeriszem- és szárterméseink országos átlagban még mindig a 10 q szem és 15 q száron alul tartózkodnak, holott bizonyított tény, hogy némi gondnal és munkával

ezen számok háromszorosa is elérhető a tengertermelésre alkalmas vidékeken, főként abban lelem, hogy még mindig a keveset termő fajok vannak az országban elterjedve.

Ezen hátrány elkerülése céljából már sok éve kísérletezem a nagyranövő, bőtermő tengerikkel. Eleinte a Hermann által is felkarolt fehér tengeriből kezdtem, volt is ebből 3 éve, mikor a fentleirt toronybeli tépett tengerivel folyt a kísérlet, kat. holdanként 43 q csöves termésem öszszel, a mi tavasszal morzsolva 26 q szemnek felelt meg. Ezzel a fehér tengerivel azonban felhagytam, mivel nehezebben értékesíthető s a többi sárga tengerit is veszélyeztetni, hogy beporozva, színében változtatja, elkorcsosítja.

E helyett sikerült egy még nagyobbra nőző és nálunk a meleg vidékeken mégis beérő fajra szert tennem, az Amerikából importált Funk-féle sárga, nagy lófogura. Ez a tengeri 1910-ben 3 m. 75 cm. magasságot is ért el. 1911 tavaszán, hogy a „M. Szemlé”-ben Baross László által rólam Teleki-csalamádénak elnevezett módon megint táplálóanyagot állítsak elő a csalamádétornyom részére, az időközben felszaporodott Funk-féle tengeriből, a melyet az Országos Növénynevelési Intézet közbejöttével elemeire bontva, továbbtenyészttem, a tenyésztésből kislejtett magot 3 láb széles sorokba, Seniorvetőgéppel olyan sűrűn, hogy folyóméterenként 7 szál körül maradt meg, 18 holdra elvettem. A torony nedves csalamádéből 2500 q-át fogad be és a 18 holdból 100 igavonó marha 6 hétig táplálkozott és a torony $\frac{3}{4}$ részéig megtelt, az erős őszi munkát végző ökrök 4 holdat fogyasztottak el, a toronyba pedig 14 kat. hold lett beszecskaázva házilag hatalmas fuvóval ellátott szecskaázóval, a mely a nehéz, magvas, félszáraz anyagot 10 m. magasra fujta.

A toronyban még fenmaradt ürbe a magra termelt Funk tengeri szára lett szecskaázva. Ezen utóbbi 70 hl. csöves tengerit termelt, a mi a prairie királynénak ezidén a hüvös és rendetlenül csapadékos nyárhoz képest elég tekintélyes terméséhez, 45 hl. csöves (70% kal számítva, tavasszal morzsolva 15 q szem) tengerihez viszonyítva, elég kellemes különbséget mutat fel, mert 60%-kal véve is, 20 q-an valamivel fölül eredményez szemet. Ehhez jön még, hogy a prairie ritkán ad több szalmát, mint a szemtermés $1\frac{1}{2}$ -szeresét, míg a Funk-féle ennek 2-szeresét is megadja szalmában, tehát $22\frac{1}{2}$ q prairie-szalma a 40 q Funk-szalmára. A hol tehát a tengeriszárra sulyt fektetnek, mint takarmányra, a hol az őszi fagyok csak októberben állanak be, az évi tengerivetés kisebb részét mindenesetre érdemes a nagyszalmájú, későnérő, de bőtermő, lófogu fajtákra kiterjeszteni. A fentemlitett ritkasoru csalamádé, a minő az ideai száraz évben is az ország több pontján jobban kibirta az esőhiányt, mint a sűrűn vetett csalamádék. A fentleirt nagybani kísérletben holdanként kereken 120 q félszáraz anyagot eredményezett október elején, a melyből az 1 kat. holdnyi ellenőrző parcellán meghagyott csöstermés a sűrűség miatt ugyan nagyrésztben felszeg és apró, de nagyszámu csövet eredményezett, a melyek $50\frac{1}{2}$ hl.-nyi mennyisége is tulhaladta a szemre művelt prairie-tengeri termését, a szár pedig, 100 q-át téve ki szárazanyagra számítva, körülbelül háromszorosát tette ki a prairie-tengeri szártermésének és $1\frac{1}{2}$ -szeresét a szemre művelt Funk-féle tengeri szártermésének.

Ez a módja a takarmánytermelésnek, melynél 20 kat. holdról egy különösen tápláló keveréke 2000 q vékony tengeriszárnak 1000 hl. kifejlett

szemű csöves tengerivel, maximumát nyújtja annak a takarmányszárazanyagának, a mit egy nyári növénytől nyerni lehet.

Ez csak a nagyhozamu, magasnövésű amerikai lófogu tengerifajokkal érhető el, a melyek hatalmas gyökérzetükkel, eltekintve a lókapálás által szintén a szárazság kiállására jobban képesítő műveléstől, már bennük rejlő sajátosságuknál fogva is kevesebb esővel is kifejlődnek és így az idő viszontagságai elől jobban megóvják a gazdát. Összefoglalva tapasztalataimat, arra az eredményre jutottam, hogy sűrűn vetett csalamádét a helyszínén azonnali nyári fogyasztásra érdemes csak vetni, míg eltételre télire sokkal gazdaságosabb a nagyranövő amerikai lófogu tengerit ritka sorba, lókapára vetni és apróra szecskaázva vagy tépve akkor veremni, mikor már a csövény a szem keményedik, de a szár még az erjedéshez elegendő nedvességet tartalmaz, végül pedig a tengeriszárat legcélszerűbb levágása után azonnal feltépni és öntözés közben elveremni, így legjobban megóvjuk a romlástól, állataink részére izletessé tehetjük és ha azon évben nem tudjuk felhasználni, legjobban eltarthatjuk későbbben.

A takarmányrépa eltartása.

(Egyuttal felelet ugyanilyen című kérdésre.)

Irta: Takách Zsigmond.

A takarmányrépa eltartásának célja, hogy az télen át épségben maradjon, el ne romoljék, meg ne fagyjon és hogy minél kevesebb tápanyag menjen belőle veszendőbe.

A takarmányrépa eltartásának a gyakorlatban bevált két — azt lehet mondani — biztos módja, ha a takarmányrépát prizmákba rakjuk és beföldeljük, vagy pedig besavanyítjuk.

A prizmába rakásnál és földelésnél a következőket kell szem előtt tartanunk: A répa prizmák helyül olyan dombosabb helyet választunk ki, a hol sem az esővíz nem állhat meg, sem a talajvíz nem szívároghat fel. Itt 2 m. szélességben zsinór mellett — hogy egyenesek legyenek — kijelöljük és felsaraboljuk a prizmák helyeit; még pedig észak-déli irányban, mert így a nap egyformán éri azoknak mindkét oldalát, mi által a répa hőmérséklete a prizmákban egyenletesebb lesz. Prizmákba csak leveleltől, földtől jól megtisztított, teljesen ép, egészséges répákat szabad lerakni; a melyek hordás közben megsérültek, vagy a melyeken a romlásnak csak legkisebb nyoma is látszik, azokat félre kell dobni és mielőbb feltakarmányozni. A kijelölt helyeken az ép, egészséges, sértetlen répákat a föld felszínén rakjuk prizmákba, még pedig az oldalakon a répákat fejjel kifelé, mert így könnyebben, jobban összetartanak, belül pedig jó tömötten, hogy minél kevesebb levegő maradjon közöttük, mert annál kisebb lesz a tápanyag felbomlás, annál kevesebb megy a tápanyagokból veszendőbe. A 2 m. szélesség mellett 1'60 m. lesz a legmegfelelőbb prizma magasság. Magasabbat rakni azért nem célszerű, mert az oldalfalak meredeken állanak, a ráhányt föld nehezen fog rajtuk megmaradni. Alacsonyabb prizmáknak pedig az a hátrányuk van, hogy aránylag tovább tart és többbe kerül a beföldelésük. Ha csak kisebb mennyiségű répáról van szó és az időjárás enyhének és derültnek ígérkezik célszerű a prizmákat 1-2 napig éjjelre szalmával befedni, nappal pedig fedetlenül hagyni, hogy jól átszellőzzenek. Egyébként azonnal meg kell kezdeni a prizmák földelését. A földelésnél először csak az oldalakra rakunk mintegy 30 cm. vastag földréteget, a prizmák ormát, tetejét

KÖSZEGI KÁROLY FÉLE SZABADALMAZOTT MÓTOROS TALAJMÜVELŐGÉPEK RÉSZV.-TÁRS. BAJA

KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, IV. KERÜLET, FERENCZ JÓZSEF-RAKPART 27. SZÁM.

A Köszegi-féle szab. motoros talajművelőgépek bizonyított előnyei:

1. A legideálisabb földmunka, a minőt eddig csak a kertész tudott előállítani. — 2. Egyetlen munkával vetés alá ideálisan kész a talaj. — 3. Ideális trágya alásztás; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával. — 4. 30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka, mint bármely ekevel. — 5. Nem kell se henger, se borona, se rögtörő. — 6. 30% vetőmagmegtakarítás, mert minden elvetett ép mag kikel utána. — 7. Legalább 3J-50%-kal nagyobb terméshez (váltak 1910-ben 100% termésmegbővítések is.) — 8. Örlésre, cséplésre, fuvarozásra, utak lehengerezésére kitűnően alkalmas.

Az egyedüli racionálisan dolgozó és munkájában felülmulhatatlan talajművelőgép.

Referenciák: Gróf Széchenyi Emil Vajszka, gróf Hunyady József Kéthely, gróf Wenckheim Frigyes Pusztá-Szöllős, gróf Karácsonyi Jenő Bánlak, báró Bánffy Ferencz Karácsonfalva, Mátyás Zoltán Alattyán, Rakovszky Antal Kocsóc, Epstein Sándor Jászkarajenő, Szintay Kálmán Erendred, Machner János Pusztá-Rastovác, Razgha Ernő Hontkiskőr, Pannonyalmi Főapátság Kismegyér, Buttykay László Mikola, Kohner Alfréd Munkács, báró Sennyey Béla Bély, gróf Degenfeld József Szinna, dr. Mesterházy Ernő Nagygeresd, dr. Goszthony Mihály Bárdibükk, gróf Pejacsevich Tivadar Nasice, Magyar. kir. állami ménesbirtok Bábolna, Gazdasági akadémia Debreczen, gróf Serényi Bóia Putnok stb.

Szabadalmazva az összes államokban. — Német- és Oroszország részére gyártási engedélyt adva:

Heinrich Lanz cégnek, Mannheim.

pedig nyitva hagyjuk, s csak szalmával, vagy esetleg tengeri szárral fedjük be. Erre azért van szükség, mert a répa prizmákban többé-kevésbé felmelegszik, belőle víz párolog el, a vizpárák a szalmával, tengeriszárral fedett ormokon át könnyen a szabadba juthatnak. A répának ez a párolgása, izzadása mintegy 10—14 napig tart; ha tehát az időjárás enyhének mutatkozik, czélszerű ezt az időt bevárni, hogy a répa jól kigőzölögje magát, mert annál állandóbb lesz. Ezen idő eltelté után, de általában akkor, a mikor már fagyoktól kell tartani, — az ormokról a szalmát, tengeriszárral eltávolítva — azonnal meg kell kezdeni a prizmák teljes beföldelését. Megjegyzendő még, hogy az ormokon levő szalmát, tengeriszárral a teljes beföldelésig mindannyiszor ki kell cserélni, valahányszor átázik, átmedvesedik. A teljes földelésnél a földréteg vastagsága alul 0.90—1 m. legyen, mely felfelé folyton vékonyodik, hogy, hogy az ormokat 60—70 cm. réteg fogja borítani.

Ép, egészséges répa ezen raktározás mellett biztosan eláll, legfeljebb még szokatlan, tulerős fagyok beálltával lesz czélszerű szalmás trágyával a kupacokat beborítani.

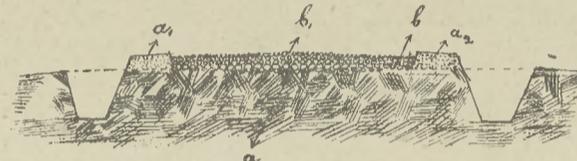
A répara, közvetlenül a földréteg alá szalmát teríteni nem szabad, mert először is a szalma között sok levegő marad vissza, melylyel növeljük a répa tápanyagainak felbomlását, másrészt a répából felszálló vizpárák a szalmarétegre csapódnak, a mely ezektől könnyen romlani kezd, s a romlás átmege a répara is. Ha a földelést olcsóbbá akarjuk tenni, s van elegendő szalmánk, akkor a prizmák befödését, betakarását ugy is végezhetjük, hogy az ormokról a szalmát és tengeri szárral eltávolítva, azokat is vékony földréteggel hányjuk be, s ekkor az egész prizmára — tehát az első vékony földrétegre egy réteg szalmát rakunk, s ezt ismét egy vékony földréteggel takarjuk be. Így a földelés kevesebbe kerül, a répa jól el fog állni, mert a két földréteg közé helyezett szalma mint hőszigetelő szerepel, s a répa a fagy ellen így is jól meg lesz védve.

Szellőztetőket, kéményeket a prizmákra alkalmazni nem czélszerű, mert legfeljebb a répa romlását, fagyását mozdítják elő, a tápanyagvesztés pedig szintén nem lesz kisebb.

A takarmányrépa másik még biztosabb eltarthatási módja a besavanyítás. Ezen eljárást ép, egészséges répánál csak akkor czélszerű használni, ha a répát nemcsak télen át, hanem tovább tavaszszal, a melegebb idők beálltával is tartani akarjuk, a mikor prizmában a répa igen könnyen romlik, vagy sok megy belőle veszendőbe.

Azt a répát tehát, melyet télen akarunk feltenni, prizmába rakjuk, a mi pedig tavaszra maradna, besavanyítjuk. Ép, egészséges, nem túl sok vizet tartalmazó répát ilyformán kell elraktározni. Valamennyit besavanyítani azért nem czélszerű, mert — igaz, hogy így a répa egész biztosan eltartható nemcsak télen, hanem akár nyárig, sőt még tovább is — csak hogy besavanyítva nagyobb a tápanyag-vesztés. Csak besavanyítva kell és lehet a megfagyott és túlsok vizet tartalmazó, pl. lápos földön termett répát eltartani, mert ezek prizmába rakva elromlanak. A savanyítást leghelyesebb 2.5—3 m. széles, 1.5—1.8 m. mély vermekben végezni. A verem hosszúsága lehet 10—12 m., vagy valamivel több is. Az egyszerű ásott vermeket czélszerű lesz esetleg deszkával kibélelni, hogy a répa levéből minél kevesebb szivárogjon a talajba. Mindenesetre legjobban megfelelnek erre a célra cizementtel kifalazott vermek, melyeknél a répa levéből semmi sem szivároghat a talajba.

Cizementezett vermek mélysége az említettéél nagyobb is lehet. A répa berakása előtt a verem alját jó vastagon szalmával vagy törekkkel kell kibélelni, egyrészt, hogy a verem aljára szivárgó répalevet magába szívja, másrészt — különösen a közönséges ásott vermeknél — tisztaság szempontjából. A répát összevágva 5—8% törekkkel, vagy pelyvával, vagy esetleg szeccszott szalmával összekeverve vagy rétegezve kell a verembe rakni. A répalé felitatása czéljából legjobb a törek vagy pelyva és inkább összekeverve, mint rétegezve, mert összekeverve a répalevet is tökéletesebben felszívja, s nem vagyunk annak kitéve, hogy a pelyva, törekréteg keményre összenyomatik és esetleg megpenészesedik. Pelyvával vagy törekkkel összekevert répát rétegenként rakjuk a verembe, s minden egyes réteget jó erősen és egyenletesen megtaposunk, a mikor is különösen a szélek és sarkok erős letaposására kell ügyelni, mert az ülepedés ezeken a részeken leggyengébb. A répát a verem színe felett mintegy 1—1½ m. magasan rakjuk, a tetejét domborura csináljuk és vastag szalmaréteggel földjük be, majd pedig 60—70 cm földréteget hányunk rá. Ennek nyomása alatt a répa néhány nap alatt a verem színéig fog leülepedni. Eleinte gyakrabban utána kell nézni, hogy a földrétegen nem keletkeztek-e horpadások, vagy repedések. Ha ilyeneket találunk azonnal hányjuk be földdel, mert különben az esőviz beszivárog a verembe. A veremben a répa 6—8 hét alatt megy

65-ik ábra. Kavicscsal készített út.

át az erjedésen, a mikor is felbontható és takarmányozása megkezdhető, de egyúttal — mint említém — ezen eljárással a takarmányrépa hosszú időn át minden baj nélkül, biztosan eltartható. Azonkívül a töreket, pelyvát is értékeesebb takarmánnyá tesszük, mert megpuhul, erjedésen megy keresztül, kellemes, gyengén savanykás ízt kap.

Röviden összefoglalva, a télen feletetendő ép, egészséges, sértetlen takarmányrépát prizmákban, a többi, valamint a megfagyott és túlvíznyős répát besavanyítva lehet legczélszerűbben és legbiztosabban eltartani.

Az utakról.

Irta: Herczeg Sándor.

Hajdanában, mikor még sok volt a föld s kevés az ember nem sok gondot fordítottak az utakra, mert hiszen a legelőkön, réteken keresztül-járhattak a kocsik, vagy a mikor ezek egy részét már feltörték s eke alá fogták, akkor olyan óriási szélességű utakat hagytak, hogy mindig lehetett rajtuk találni olyan részeket, melyeken még a legsárosabb öszön is át lehetett vergődni a kocsiknak. Tudom gyermekkoromban még az uradalmakban is voltak 10—12 söt 20 öl széles utak, csapások, melyeken a legnagyobb juhnyáját is kényelmesen el lehetett hajtani. Nyáron egy része be is gyöpösödött s legelőül szolgált, mert egy 4—5 méter széles szalagon az egyik oldalán kényelmesen elfért a kocsik tulajdonképeni útja. Mikor a birkatartást lassanként bezüntették, feleslegessé váltak a széles csapások, de meg a legelők is a minimumra redukálódtak, az uraságok is mindig több jövedelmet kívántak s így csakhamar megszűnik a hajdan széles

közlekedési vonal s lett belőle olyan keskeny dűlő, hogy közben kitérőkről kellett gondoskodni, mert két rakott szekér, ha szembe jött egymással nem tudott kitérni. Persze a néhai ut különösen az első években csak úgy öntötte a termést, de a megmaradt keskeny szalagon nem-sokára keserves kin volt a kocsizás, nagy ajjal-bajjal húzták a szegény igavonó állatok a kátyuk folytonos sorozatából a kocsikat. Az eső és a hó fellazította az utat, a kerécsapások a talajba bele nem szivárgott vizet még bele is keverték, s lett olyan feneketlen sártenger, hogy képzeltünk is felülmulta nem egyszer. Valóságos Istenkisértés volt ősztől-májusig a közlekedés ilyen áldott vidéken, mert a vendégmarasztaló sár bizony jobban megkötötte a kereket, mint egynéhány modern fékező készülék. A gabona-expediálás szünetelt a míg csak fagy nem jött, vagy pedig a hó nem vállalkozott az ut járhatóvá tételére.

De ez a patriarkális ősi állapot nem maradhatott soká uralkodó, mert a haladó kor kifundálta, hogy a gazda nem csak a gabonatermelésre hivatott, hanem más növényekére is; különösen az ipar számára, vagy olyanokra is, a melyeket előbb csak kertekben növesztett. Ilyenek a cukorrépa, burgonya, cikória (igaz, hogy csak addig ihattunk jó kávét a míg ezt a növényt fel nem fedezték) a káposzta, hagyma, sárgarépa, petrezselyem stb. Ezeket pedig továbbítani kellett a vasúthoz, hajóállomáshoz vagy az illető piacra, gyárba, ipartelepre, szóval a vevőkhöz, akár jó idő volt, akár eset az eső, mert a fabrikának nem volt szabad megállni s a szerződés is kötötte a gazdát. Így lett a kényszer a gazdának tanfőmestere s kioktatta őket, hogyan is kell az utakat jó karban tartani, mert azzal, hogy két ökör helyett négy söt hat vagy nyolcz czimeres állatot is fogtak egy 10 q súlyú szekér elé nem mentek semmire. Tehát el kellett a vizet valahogyan vezetni az utról s akkor jöttek rá, hogy az árokásás sem haszontalanság. Ezekbe kétoldalt beszivárgott a víz és esetleg ha valami kis lejtőt kapott valami gödör vagy folyó, patak stb. medre felé az árok, nem is állt meg benne a víz, hanem lefolyt az az utolsó cseppig. Ez már haladás volt, de bizony a nagyobb forgalmi utakon a sok kocsikerékre ragadt sár okozta, hogy a legjobban igénybe vett utközép idővel mélyebb lett az ut széleinél s a víz ott megállott s beszivárgott az egész uttestbe s azt szivacszerűvé tette s ott voltak vele, a hol az a bizonyos regalé bérlő. Emelni kellett hát az ut közepét, hogy két oldalt lefolyhasson a csapadék viz s száraz maradjon az ut. Normális időjárás mellett ez ment is úgy a hogy, de bizony mikor Jupiter Pluvius nem kukoricázott, hanem megereztette az ég csatornáit, nem használt a domború ut sem, meglazult annak talaja, s dagasztotta a sarat a rákerült szegény igavonó pára. Ekkor eszelték ki, miszerint jó lesz valamivel szilárdabbá tenni az uttest felső részét, s ha volt a közelben folyóvíz, melynek medrében kavics volt található, onnét hordották e fedőanyagot az utakra. Hol messze volt a folyó kavicsa de találtak valami néhai mederben kavics lerakodást ott drága pénzen szerezték meg ennek a jó utcsináló anyagnak a kibányászását s egyszerre keresett lett az a rossz kavicsos föld, mely azelőtt (rossz termései miatt) az ördögnek sem kellett.

Hogy az ut keresztmetszetét milyenre formálták s milyen vastag kavicsrétegre raktak apróbb kavicsréteget, hogy bármikor járható utat nyerjenek, azt minden szónál jobban megmagyarázza az ábra; a a¹ a² földöltés, mely az árokból emelt földből készült jól megtömetett, b nagy kavics-

A lefolyt idény tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a

CASE az igazi SZÁNTÓGÉP!

A CASE-gép

csövei nem folynak
kazánja nem megy tönkre
nincsen tuleröltetve.

15 év tapasztalata a CASE járvaszántó gépeket minden más versenygyártmány fölé helyezte.

Vezérképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52g.

ból készült 12 cm vastag réteg, b, apró kavicsból készült 6 cm. vastag réteg.

Más alkalommal majd más utkésztésről is bátorkodom diskurálni, addig is jó utat kívánva zárom soraimat.

Az orvosi növények természetéről.

Irta: Dr. Rodiczky Jenő.

Az orvosi kalánfü.

A kalánfü, vagy kanállevelű fü (Cochlearia officinalis L.) rendszertani nevét annak köszöni, hogy tölevelei egész kanál (Cochleär) formájuk és hogy a gyógyszertárakban (officina) használatos. Nagy becsé van azonban mint konyhanövénynek is, kivált a magas északon, hol a tél beállta előtt szedett leveleket téli zöldségül konzerválják. A kalánfü azonkívül általánosan ismert scorbut ellenes szer, mely beszózott állapotban, hordókban elrakva becses hajó-proviáns. Ennek a tulajdonságának köszöni a Herbe au Scorbut, Scurvy-Grass és Scharbockskraut neveket. Legtöbb elnevezése a tüvelvű kanál-alakjára vonatkozik, vagy pedig a latin neve származékai, mint a francia Cochlearia officinal, Herbe au coullers, a német Gebräuchliches Löffelkraut, a holland depelblad, a dán Kokleare, az olasz és a spanyol Cochlearia.

Csillag elnevezései: Ližičňilt, Lizina Biliná, Slichna trava.

A kalánfü egy- és kétnyári növény, a melynek orsóforma gyökere igen vékony és sok rosttal van ellátva. Az első évben levélrózsaképen csak töleveleit hajtja, a melyek kerekdedek vagy tojás-kerekedek, épélük hosszú nyéllal. A levélrózsa közepéből nyílik fel azután 15—30 cm. magas kopasz szára, melynek levelei nyélnélküliek, néha nyilas aljuak, rendszeren 2—3 nagy foggal, a legfelsők pedig néha hosszudad szálások, épélük. Levelei fényes-zöldek és dörzsölve mulékony gyenge mustárszaguak; izük csipős, sós-keserű. A szárított kalánfü szagát és ízét elveszti. Május—juniusban nyíló virágai aprók, fehérek, a szár végén vagy az ágak hegyén fűrtben állók. Termése kétrekeszű, gömbölyű, majdnem körkörös becző, minden rekeszében 2—4 pirosbarna tojásdad-alaku, kissé szögletes apró maggal, melyből 1.5—1.8 millió szem esik egy kilóra. A magnak literje 600 gramm. Csiraképeségét 3—4 évig tartja meg.

A kalánfü szereti a sós tartalmu földet, azért gyakori a tengerparton és a sós források környékén. Ily helyeken az é. sz. 80-ik fokáig található. (A Tátra havasi és alhavasi tájain patakok és források mellett a C. Tatrae Borb. helyettesíti.)

A tulságosan száraz helyeken kívül a kalánfü különben mindenütt megterem, bár kissé nyirkos árnyékos fekvésben mégis legvigabban diszlik.

A kalánfüvet magról szaporítjuk, a melyet augusztus—szeptemberben vetünk el szórva vagy 10 cm.-es sorokban.

A kalánfüvet sűrűn kell vetni és csak sekélyen szabad aláhozni. A hol őszi buza vagy rozs fölé szórják el, könnyű boronával takarják alá; kertmivelésnél kézi hengert használunk e célból.

Tenyészete alatt a kalánfü gyomlálásnál egyéb gondozást nem igényel.

A kalánfü növényére, valamint izére emlékeztet a kerti zsászára. Jó hasznát lehet venni mint üdítő salátának. Gyógyszerül csak friss állapotban alkalmas, mert szárítva hasznos tulajdonságait veszíti. Némely gyógyszerész leginkább virágzásában (tehát májusban) szedve keresi, mások a magképződés első stádiumában. Friss virágzó fűvéből (Herba cochleariae) $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ % csipős, könnyet fakasztó aetheres olaj nyerhető,

mely sárgás színű és ammoniakkal kristályosodó vegyületet alkot. Ez az olaj külsőleg és belsőleg nagyon hatékony a súly ellen.

A kalánfüvel különben régóta az altest nedvpangása, elnyálkásodás és könnyen vérző kelések ellen alkalmazzák. Maga a kalánfü-szesz (Spiritus cochleariae) igen hasznos a foghus súlyos bántalma ellen. A kalánfüviz (Aqua cochleariae) torokgyíknál igen hasznosnak bizonyult. Friss fűvéből cukorral vagy mézzel egy konzerv is készül, mely romlott nedvek ellenszere.

KÖNYVISMERTETÉS.

A huskérdésről és a vele kapcsolatos dolgokról. Ily cím alatt legközelebb egy röpirat fog napvilágot látni, a melynek kimondott célja az, hogy a magyarországi huskérdést kihamozza abból a *politikai burokból*, a mely annak előbbrevitelét leginkább gátolja.

A füzet egész tartalmát nem ismerjük, de alkalmunk volt egyes részleteibe beletekinteni s ezek közül azt, a melyben leginkább kidomborodik az a cél, a melyre mi is törekszünk és a melyet mindenkor hirdettünk is, hogy t. i. a *gazdasági kérdések lehetőleg minden párt-politikai irányzattól mentesen tárgyaltsanak*, a hozzájuk tapadó *személyes politika* alakjától pedig föltétlenül megtisztítsanak, — ismertetésképen alább közöljük.

Megjelenése után a műre még vissza fogunk térni.

Érdeklődésünket igazolja az, hogy a röpirat szerzője: Krick Aladár, nyugalmazott m. kir. jószágigazgató, munkatársunk, több éven át Budapest székesfőváros vásárigazgatója volt s ezen minőségében a huskérdéssel, különösen pedig a huszfogyasztási statisztika némely részletkérdésével is behatóan foglalkozott s azonfelül a köztisztviselők fogyasztási szövetkezetének megalakításakor, mint az igazgatóság tagja, a huszlet szervezésében és megindításának nehéz munkájában tevékeny részt vett.

Szerzőnek neve lapunk olvasói előtt azon a réven is ismeretes lehet, hogy az országos állattenyésztés kérdésében akkor is a lapunk által képviselt irányzatnak volt híve, a mikor a mai földmivelésügyi kormány elődje ezzel az irányzattal egészen ellentétes állattenyésztési politikát követett.

Szerző volt az, a ki akkor, a mikor a bekövetkező husdrágaságról még senki sem beszélt, meglátta, hogy az országos állattenyésztés akkori irányítása feltétlenül az országos hustermelés mesterséges drágítására vezet.

Lapunknak 1909. évi augusztus 8-án megjelent számában az állattenyésztés és állattartás egyik legfontosabb czéljáról, az állati elősülynak lehetőleg jutányos előállításáról írva azt mondja, hogy „nagy értékpazarlást lehetne megállapítani“, ha azt a hiányt kiszámítanók, a melyet az ország állattállományának testsúlygyarapodása évente azért szenved, mert az állattenyésztés irányításában az állatok *termelő-képessége*, illetőleg a mi ezzel egyértelmű: takarmányértékesítő képessége kellő ismeretek hiányában nem vehető eléggé figyelembe.

„450 millió korona értékű hiányra becsülhetjük — ezt irta akkor szerző lapunkban — az ország termelő tökértékében azt a kis *mulasztást*, a melyet szinte észrevétlenül úgy követünk el, hogy a jó és rossz takarmányértékesítő állatok között fennforgó különbség kérdésének felderítésére nem fordítunk kellő figyelmet“ . . .

Szerzőneke jóslatszerűs az azóta bekövetkezett husdrágasággal szomorúan igazolt egyszerű sza-

vai kötetekre menő értekezéseknél is többet mondanak.

Az ismertetésünk anyagát képező rész gróf Károlyi Mihálynak az *Oesterreichische Rundschau*-ban ez évi november 1-én, a *Köztelek*-ben pedig november 8-án az argentiniai husbehozatal kérdéséről irt czikke nyomán haladva, ezeket mondja:

„Gróf Károlyi Mihály az osztrák olvasóközönség részére szánt közleményében egészen más-kép itéli már meg a huskérdést, mint csak kevéssel ezelőtt is a „Köztelek“. De azért korántsem mondja azt, a mit mi e füzetkésben kifejtteni szándékozunk. Mégis nagy elismeréssel kell fogadnunk kijelentéseit, mert legalább lehetővé teszi, hogy abban, a mit mondandók vagyunk, ne már eleve is ellenfélként szemközt találkozzunk azokkal, a kiknek érdekét az elmondásokban szolgálni kívánjuk: a magyar termelő-osztálylyal.

Károlyi Mihály gróf nem mondja, hogy nincs husdrágaság, ellenben ama véleményének nyilvánításával, a mely szerint az *argentiniai husbehozatal a husdrágaságot még Ausztriában sem fogja csökkenteni*, hallgatólag elismeri, hogy igenis van a husdrágaságnak az általános drágaságtól független kérdése is, a melyet lehet is, kell is az általános drágaság kérdéseitől elkülönítetten tárgyalni, sőt, — bár szintén csak hallgatólag, de azért igen világosan és érthetően azt is igazolja, hogy *hiba volt az argentinai husbehozatal kérdését a husdrágaság kérdésével épen minálunk úgy összekovácsolni, mint azt a vezetése alatt álló tábor kovácsai tették, — holott a husbehozatal még Ausztriában is egészen alaptalanul, csak igen szűkkörű és átlátszó érdekek szolgálatában volt a husdrágaság kérdésével kapcsolatba hozható.*

E hallgatólag kifejezésre jutott álláspontot tekintve, egészen egy véleményen vagyunk az OMGE kiváló elnökével és ez lehetővé teszi, hogy az is, a mit a továbbiakban, ugyanezen állásponton állva, mégis nem egészen az ő, illetőleg a vezetése alatt állók véleményével meg egyezőt leszünk kénytelenek az igazság érdekében elmondani, — talán nem fölösleges szószaporításnak fog bizonyulni.

Odaállhatnánk egészen is a gróf Károlyi Mihály kijelentéseinek végső konkluziója mellé s csak ott kellene folytatnunk, a huskérdéstől, közös álláspontunk szerint is, meglehetősen távol álló mellékkérdésnél: az *annabergi csatlakozás ügyénél.*

Ha Hegedüs és Wittek, Széll Kálmán miniszterelnöksége idejében már-már közel voltak — mint gróf Károlyi Mihály mondja — a megegyezéshez, akkor — így kellene folytatnunk — vajjon ez a megegyezés mégis miért nem jött létre? Mi volt az akadálya — ezt kellene kérdeznünk — az olyan ügy befejezésének közmegegyezésre, a melyben a magyar és az osztrák kormányok már „közel voltak a megegyezéshez?“

De, ugyebár, ezt a kérdést fölösleges is fölvetni.

Mindenki tudja, hogy semmiféle drágasági kérdésnek vagy huskérdésnek, sem semmiféle *illetékesebb* tényezőnek sem volt semmiféle szerepe abban, hogy a Hegedüs—Wittek-féle megegyezés annak idején dugába dőlt.

Egyszerűen — ezt mondja mindenki — a Széll-kormány előbb megbukott, mintsem a megegyezés véglegesíthető lett volna. És ebben a legtöbb ember — velök együtt, ugy látszik, gróf Károlyi Mihály is — megnyugszik.

Ennél a pontnál kezdődik azonban az a szakadé, a mely, az ezen pontig közös álláspont

McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tarlóbuktatásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick TÁRCSASBORONAT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

daczára, Károlyi Mihály grófot és a vele azonos gondolkodásukat azoktól elválasztja, a kik nem akarnak megnyugodni a tények és jelenségeknek annál az első és legközvetlenebb okánál, a mely mindenkinek az első pillanatban is szemébe ötlök, hanem az okok okát, lehetőleg azok eredetét és forrását is — nyitott szemmel — látni akarják.

Ezek visszaemlékeznek arra, hogy Széll Kálmán miniszterelnöksége nemcsak az annabergi csatlakozás ügyében hozott volna Magyarországra kedvező megegyezést Ausztriával, hanem a kvóta ügyében és az önálló magyar jegybank ügyében is, a mely utóbbinak biztosítása céljából, tudvalevőleg törvénybe iktatta a közös bank szerződésének automatikus megszünetését arra az esetre, ha Magyarország és Ausztria között a közösség a vámügyekben a szerződés idejének lejártá előtt megszűnnék. Emlékeztet nemcsak az, hogy a Széll-kormány bukásában mindezeket a nekünk kedvező megegyezéseket ugyanaz a sors érte, a mely az annabergi csatlakozás kérdésének megoldását is hosszú időre lehetetlenné tette, hanem az is, hogy mi volt a Széll-kormány bukásának az oka. A felületes szemlélők ebben is, megelégszenek az egyszerű válasszal, hogy „obstrukció” okozta a Széll-kormány bukását éppugy, mint előbb a Bánffy-kormányt, később a Tisza-, Khuen- és Fehérváry-kormányt is és mint a hogy most legutóbb is már-már a Khuen-kormányt vitte az obstrukció a bukás széléhez. Csakhogy az obstrukciónak is van oka, és a mikor azt látjuk, hogy éppen a gróf Károlyi Mihály vezérlete alatt küzdő tábor is mindezen obstrukciók okául egyedül csak az országos nemzeti érdekeket, a honmentést állítja, akkor önkéntelenül is előtérbe lép a kérdés, vajjon például a Széll-kormány által jól előkészített megegyezések közül a jegybank ügyre, a kvótára, vagy az annabergi csatlakozásra vonatkoznak, avagy pl. a Tisza-kormány kilenczes bizottsági programjának megrontása volt-e az a nemzet- és honmentő cél, a melyet az obstrukció szolgált? mert hogy az eredmény (az ismeretes személyváltozások leszámításával) csakis ez volt, azt ma már mindenki tudja.

Az obstrukciók részleteire viszont ma még mindenki sokkal jobban emlékezik, semhogy ugynevezett honmentő eredményükben mást látna, mint a legjobb esetben ama szép frázisokat, a melyeknek megírására vagy elmondására alkalmat adtak. Egyébként az idővesztésen, személyváltozásokon és az Ausztriával szemben elszenvedett politikai kudarcainkon kívül csakis egy eredménye volt még az obstrukciónak, olyan eredménye azonban, a melyet röviden egy-két szóval kifejezni nem is lehet.

Körülriva ugy jellemezhetnők ezt az eredményt, hogy a politikai morált a közélet erkölcsi érzését országszerte valami egészen különös irányba terelte, a minek következtében nálunk a parlamenti élet ideáljaként óhajtott állapot, az a mit mint célt szoktunk tekinteni, a mi után állandóan törekszünk, a mit röviden és találon a „parlamenti váltógazdaságnak” szoktunk nevezni — nálunk ez az állapot szinte elérhetetlen magasságban lebeg a közéletünk valóságai fölött.

Az első obstrukciónak, annak a mely Bánffy miniszterelnököt buktatta meg a Széll Kálmán kormányra jutása volt az eredménye, — illetőleg annak a politikai szel emnek az uralomra jutása, a mely a Széll Kálmán kormányzásában jutott kifejezésre.

Ez a kormányzás — mint ismeretes — nem csak a saját pártjának, hanem az ellenzéki pártoknak egyes eszméit is együttesen megvalósíthatónak vélte. Kiválogatta közülök mind azt, a mit közhasznunak vélt és a megvalósításuk céljaira igénybe vehetni vélte egyfelől a saját pártjának munkáját, a kötelesség teljesítés szent nevében; másfelől az ellenzéki pártok munkáját is bizonyos, legtöbbször alku útján, esetrel- esetre megállapított és formuláknak nevezett elenzolgalatások fejében.

Arról a politikáról, annak a szelleméről és moráljáról, a mely ezen kormányzásnak volt az alapja, valamikor talán még köteteket fognak írni, hiszen azóta az egész magyar alkotmányos élet jóformán csakis azon az egyszerűnek látszó egyetlen kis kérdésen fordult meg, (és néha föl) hogy vajjon ez a Széll Kálmán-féle politikai felfogás a megfelelőbb-e, avagy az, a mely a magyar parlamentben is, talán az angolhoz hasonlóan a politikai váltógazdaságot

kivánta meghonosítani, s a mely felfogásnak megvalósításához az átmenetet annak idején a koalíciós politikától várta volna a nemzet, ha ez a politika is, hivatása betöltése előtt meg nem bukott volna.

A mi szempontunkból azonban ez a kérdés most mellékes. Minket a kérdésnek csak az a része érdekel, a mely a mi tárgyunkkal kapcsolatos, a huskérdeessel illetőleg az ennek kapcsán gróf Károlyi Mihály által újból szőnyegre hozott annabergi csatlakozás kérdésével.

Mert ha igaz, mint a hogy mondtuk, hogy az annabergi csatlakozásra vonatkozó megegyezés annak idején csakis a Széll-kormány korai bukása miatt dőlt dugába ugy kétségtelenül igaz az is, hogy ezért a veszteségért az a politika felelős, a mely a Széll Kálmán korai bukását okozta.

Ez a politika pedig nem csak az obstrukciók megítélésében azonos felfogása révén áll közel ahhoz, a melyet gróf Károlyi Mihály és az annabergi csatlakozást most vele együtt sirató és talán már megcsinálásában segíteni is hajlandó társai is követnek, a mi végre is, tekintve a legutolsó obstrukció némely részletében a megelőzőkénél tagadhatatlanul rokonszenvesebb vonását, még érthető volna, — hanem egyébként is egészen közeli rokonságban van vele. Sőt kimutatható, hogy a gróf Károlyi és társainak politikája egyenes leszármazottja annak, a mely annak idején a Széll Kálmán megbuktatásával az annabergi csatlakozást is lehetetlenné tette.

Széll Kálmán korai halállal kimult politikájának közvetlen és természetes következménye az volt, hogy az a politika jutott nem uralomra, hanem népszerűsége, a mely őt magát megbuktatta, a mely elvi kérdésekben — csodálatos képen — egyáltalán nem állott ellentétben a megbuktatott politikával, a mely ellenkezőleg, éppen a lehető legközelebb állott ahhoz, a mely talán nem is különbözött tőle semmiben és csak azzal okozta bukását, hogy egy immár a politikai szótárunkban polgárjogot nyert találó kifejezéssel élve rálicizált Széll Kálmánra, avagy a mi ennél hatásosabb volt: rálicizáltatott néhány olyan hívével (t. i. nem a Széll hívével, hanem a saját hívével) a kiket bölcs előrelátással az ellentét sorai között helyezett el, s a kik ott ügyesen kémszolgálatot is teljesítettek, de adáz harcckészséget is tudtak a csalódásig híven művelni.

Ez a politika, a melynek megteremtője tudvalevőleg Darányi Ignác akkori földművelésügyi miniszter volt, kormányzati politikává sohase tudott fejlődni, és sávir politikai életünknek ez ugyszólván az egyetlen megnyugtató, vigasztaló és reményt nyújtó jelensége. De marandó nyomokat hagyott nem egy politikai elmében, sőt egyenesen szülőanyja és tápláló dajkája lett annak a ma is legtöbb bajt okozó politikai gondolkodásnak, a mely lehetőnek tartja, hogy politikai egyének, függetlenül az országos célokat szolgáló politikai pártok munkájától, olyan különálló érdekeket szolgáljanak közéleti tevékenységükkel, a melyek nem azonosak az országos politika céljaival, sőt azokkal néha össze sem egyeztetetők.

Gróf Károlyi Mihály, a mikor nyíltan vallja és hirdeti, hogy az őt követő csoport tagjait csakis, annak a csoportnak olyan legsajátabb érdekei egyesíthetik közös egyetértő munkában, a melyek az általános politikai céloktól elvektől és az ezek alapján kialakult politikai pártkeretektől teljesen függetlenek, bizonyára ugy érzi és hiszi, hogy tisztán nemes célokért hevülő érdekcsoportot vezet az őt lelkesítő eszmék szolgálatában, holott nem tesz mást, mint hogy annak, a közéleti felelősség tiszta fogalmát megzavaró, a politikai erkölcsöket aláásó gondolkodásnak hódol be, a mely inkább csak az ő személyét maga előtt toló, mint őt követő érdekcsoportot fűzi egybe.

Sokan azt hiszik, hogy ez a politikai gondolkodás azonos az agrárpolitikával és ez is közrejátszik abban, hogy némi tért hódítani tudott. Valóban, éppen Darányi és Károlyi némely beszédét a fölületesen itélő könnyen ugy magyarázhatta, mintha ez lett volna az értelmük. Pedig korántsem így van.

Csak arra kell gondolnunk, hogy merkantil körökben csaknem ugyanannyi híve van annak a politikai felfogásnak, a mely mindig hajlandó a közös országos célt a csoportérdeknek alárendelni és emezt a magánérdeknek — azonnal

tisztában lehetünk azzal, hogy ez a politikai felfogás az agrárpolitika lényegével nem azonosítható.

A szűkebb körü érdekeket általánosabb érdekek fölé helyező politikai gondolkodásnak természetében rejlik, hogy befertőzi az ellentétes érdekek szolgálatában álló gondolkodást is, és ez a fertőzés a politikai küzdelmet, a melyet a közös cél nemesít, a közös betegségben szenvedők, de ellentétes célokra törekvők nemtelen torzsalkodásával alácsönnyíthatja.

Nem is lehet az ilyen politikának eredménye más, mint az, a mit a közelmúltban a parlamentben láttunk: a politikai mérközések teljes elfajulása, most pedig a képviselőházi tanácskozások alól kiesett több ügyben, köztük az annabergi csatlakozás kérdésében is észlelhetünk, hogy t. i. az elért eredményeket csakhamar megsiratják és ha tudnák, talán jóvá is tennék ugyanazok, a kik előbb az eredményt előidéztek.

*

Ime erre az eredményre jutna az ember, ha az annabergi csatlakozás révén egészen a gróf Károlyi Mihály fejtegetései mellé állana és csak folytatná a kérdést ott a hol ő elhagyta.

Ez azonban igen messze vinne be a politikai élet rengetegeibe.

Eltévelyedhetnénk, mint mindazok, a kik politikát csináltak a huskérdekből és mint ők, talán mi is soha többé meg nem találánánk tárgyunkat: a tulajdonképeni huskérdeket.

Vissza kell térnünk arra az ösvényre, a mely lehetőleg a politika elkerülésével vezet célunk felé.

Magyarországi Gazdaczimtár. Mezőgazdaságunk, kereskedelmünk és iparunk, nemkülönbön társadalmi kérdésekkel foglalkozó testületeink régen nélkülöznek egy oly megbízható munkát, a mely tájékoztatna az ország nagyobb birtokairól. A legutolsó olyan munka, a mely az összes 100 kat. holdon felüli birtokosok kimutatását tartalmazza, a Baross Károly által 1893-ban szerkesztett — tehát azóta teljesen elavult „Gazdaczimtár” volt. Ezekre való tekintettel az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület egy új és teljesen hiteles magyar és német nyelvű „Magyarországi Gazdaczimtár” kiadását határozta el, mely Rubinek Gyula, az OMGE. igazgatója szerkesztésében most megjelent. A Magyarországi Gazdaczimtárból nemcsak azt tudjuk meg, hogy az ország bármely 100 kat. holdon felüli birtokosának mennyi szántóföldje, rétje, erdeje, szőlője stb. van, hanem a birtok talajminőségére is következtethetünk, a mennyiben a birtok kat. tiszta jövedelme is feltüntetett a munkában. Ugyancsak tartalmazza a cimtár a 100 holdon felüli bérlők címjegyzékét is. Fontos része a munkának a valamennyi vármegyéhez kapcsolt kimerítő gazdasági monografia, a melyeket Fabricius Endre, az OMGE. segédtitkára ír meg és a melyek kiterjednek nemcsak a megyék talajviszonyaira, fekvésére, munkás- és birtokviszonyaira stb., hanem különösen abból a szempontból fontos, hogy megtudhatjuk ebből megyénként, hogy kik a nagyobb állattenyésztők, kik törzskönyvezeték marhaállományukat, kik a kiválóbb ló-, sertés-, juhtenyésztők, kiknek van mezőgazdasági szeszgyárak, sörgyárak, melyek a nagyobb gözmalomok, bortermelő, mely községekben vannak gazdakörök, hitelszövetkezetek stb., melyek a megyék nevezetesebb mezőgazdasági intézményei, kik a dohánytermelők stb. Kiemelendő, hogy a Magyarországi Gazdaczimtárban szerepel elsőízben Horvát- és Szlavonország 100 holdon felüli birtokosainak kimutatása. A Magyarországi Gazdaczimtár 1060 oldalra terjed. A munka szövege magyar és német, ára 60 kor. Megrendelhető az OMGE. Könyvkiadó-Vállatnál, Budapesten, IX., Üllői-ut 25.

Megjelent a Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár. Ezelőtt ötvenkét évvel indította meg boldogult Kodolányi Antal az első magyar „Gazdasági Zsebnaptárt”, hat évvel előzve meg a wieni Hugó Hitschmann Taschenkalenderének kiadását.

Ezidőszerint a „Gazdasági Lapok” szerkesztősege (Budapest, IV., Muzeum-körut 7.) teljesen átdolgozta s kibővítette e naptár tartalmát, hogy a jelenkor kívánalmainak tökéletesen megfeleljen. Már a naptár külalakja is újítást mutat fel, amennyiben gazdagabb beltartalma daczára — a papirosnak czélszerű megválasztása folytán — sokkal vékonyabb s így könnyebb is az

eddiginél miért is tényleg zebben hordhatóvá vált.

Változáson mentek keresztül az ez idej nap-tárban a hold kelte és nyugtának rovatai, a vadászati tilalmi táblázat mellé a halászati csatlakoztatott, a mértéktáblázatok ujonnan a gyakorlatnak megfelelően, ugyiszintén a pénztári napló próbafejési és hibázatok próbamásolásai jegyzékei is átdolgoztattak.

Teljesen újak: a kamatos kamattábla, a magvak hektolitersulya, a postai, sürgöny és zónadíjzabások, az ércpénztábla és méterátszámítási táblázatok.

Jelen évfolyamot még az alapító Kodolányi Antal és a kezdeményező munkáját folytató, immár szinte néhai Ordódy Lajos sikerült arczképe díszíti.

Mindezen tetemes s költséges javítások s bővítések dacára is a naptár ára az eddigi maradt 2 K 80 fillér, ajánlott küldéssel 3 K 25 fillér, utánvétellel 3 K 45 fillér. Kapható: a »Gazdasági Lapok« kiadóhivatalában (Budapest, Muzeumkörút 7.)

POSZTÓ	Uri és női divatszövegetek :: ajánl a kivitel ház ::	ZEFIR
	Skorkovsky Prokop és fia Humpolec, Csehország. Minták ingyen. Legjutányosabb árak. Kívánatra az uri öltönyöket el is készítjük.	

KÉRDÉSEK ÉS FEJELETEK.

Kérdés. Középnagyságu tejjgazdasághoz mi szükségeltetik?

Minő nagynak kell lenni egy tejjgazdaságnak, ha annak évente legalább 4000 koronát kell jövedelmezni tisztán és készpénzben. Körülbelül hány darab tehén kell? Egynek ea mennyi az ára? És hány hold rétre van szükség, illetve legelőre, avagy kaszálóra, hogy a takarmány se kerüljön pénzbe. Egyszóval egy tökéletes tejjgazdaság berendezése mennyibe kerül?

Kérem, szóljanak hozzá többben is. Nagyon kedves és fontos nekem mindenkinek a véleménye, ha közvetlen tapasztalatok révén irányítják azt.

K. Z.

Kérdés. Malaczkok a betonburkolaton.

Bármennyi tiszta alomszalmát helyezek is a malaczkos emsék aljába, mégis megtörténik, hogy egyik-másik szopómalacz meghül a betonon s kipusztul az árnyékvilágból. Valamit hallottam harangozni farácsokról, de nem tudom hol és hogyan? Igen lekötelezne, ki leírja, miként készülnek ezek az életmentők.

T. B.

Kérdés. Hideg pincze melegítése.

Tulhideg pinczém van, alig 11° C és kemény télben néha 9° C-ra is lemegy, mert a szellőztetőket nem akarom mind bedugni, nehogy dohos szag képződjék. Viszont a borok teljes kimerjedésének s palaczkertté válására a hőmérséklet véleményem szerint kevés, azért is kérem tudomásomra hozni, hogy miként segítsék e bajon, azaz mily kályhával fűtsem a pinczét s hol kapni e kályhát?

K. S.

Kérdés. Mezei utak jókarbantartása kavics nélkül.

Oly vidéken gazdálkodom, hol a kavics igen messze van, kő pedig éppen nincsen, persze ennél fogva mezei utaink kriminális rosszak. Nem lehetne ezen bajon valamiképpen segíteni? Ha olyan nagy, nehéz uthengerrel megjártnám utainkat, mint a milyennel az országutakat járatták meg a fedanyag elhíntése után, nem segítene ez valamit keserves állapotukon?

V. E.

Felelet. Védekezés a chlorozis ellen czimü kérdésre.

A chlorozisnak vagyis a töké sárgulásának többféle oka van, így pl. chlorozist idéz elő a talaj nagy mézstartalma, vagy ha a talaj túl nedves vagy túl száraz, akkor az ily talajba is chlorozisba esnek a szőlőtökek.

Előfordul az is, hogy a szőlőtökek sárgulását élődsi állatok okozzák.

Ennek a betegségnek a gyógyítása tehát attól függ, hogy mi idézte elő a betegséget.

Ha a talaj nagy mézstartalma az oka a chlorozisnak, ez esetben a betegséget meg lehet gyógyítani vasgáliczsal. A vasgálicz a szőlő-

tökekhez juttatása többféleképpen történhetik. Készítünk 4—5% vasgálicz oldatot és ezen oldattal a közönséges permetező géppel bepermetezzük a szőlőtökek leveleit.

Lehet a vasgáliczot kristályos alakjában a talajba juttatni. Egy négyszög méterre 1/2—1 kgrammot számítva. A vasgáliczot egyszerűen bekapáljuk.

Czélyszerűbb ennél, ha a vasgáliczot oldat alakjában juttatjuk a talajba, a hatása t. i. ez esetben gyorsabb. A vasgálicz oldatot vagy a töke tövéhez juttatjuk vagy 4 töke közé áoszt gödörbe öntjük. Egy tökére számítunk 1/4—1/2 kgr. vasgáliczot. A talaj nagy mézstartalma iránt nagyon kényes az amerikai alanyu oltvány, különösen a Riparia Portalis alanyu, úgy hogy pl. már 20% méz tartalmu talajban a riparia portalis alanyu oltványtökek nem fejlődnek, sárgaságba esnek és itt már a vasgálicz sem segít. Ilyen esetben ki kell dobni a szőlőtökeket és más alanyu (a mely a meszet türi) oltványt kell ültetni.

Ha a betegséget a talaj nedvessége okozza, ezen lecsapolással vagy alagesővezéssel lehet segíteni. Ha a szárazság az oka a betegségnek, ezen csak az időjárás változása segíthet. Sz.

Felelet. Mennyi repczepogácsát czél-szerű adni a hizómarhának? czimü kérdésre.

Hizókörrrel darabonkint és naponkint legfeljebb 2 kg. repczepogácsát szabad etetni.

A felsorolt takarmányokban nincs ugyan annyi tápanyag, mint a mennyit gazdaságos hizalásnál adni szokás, illetőleg czél-szerű, de azért sokkal több van bennük, mint a mennyi a fenntartó takarmány s így ez nem lehet oka a súlycsökkenésnek. A felsorolt takarmányok ugyanis (30 kg. besav. répaszelet, 6 kg. hereszalma-szecska, 25 kg. repczepogácsa, 25 kg. tengeri), tartalmaznak 12.92 kg. szárazanyagot, 1.02 kg. fehérjét, 6.51 kg. keményítőértékben.

Legjövdelmezőbb a hizalás akkor, ha az ökrök 1000 kg. élősulyra 14.5 kg. keményítőértéket kapnak naponta; tessék tehát 1000 kgra etetni 60 kg. besavanyított répaszeletet, 12 kg. hereszecskát, 3 kg. repczepogácsát, 5 kg. tengerit és 3 kg. árpát (esetleg ugyanannyi korpát) és tavaszi szalmát ad libitum. Azonkívül gondoskodjunk jó alomról, hogy az ökrök lehetőleg sokat feküdjenek; az istállóban az etetési időn kívül csend és nyugalom legyen, az istálló ne legyen meleg, se túl hideg (cca 12—15° C.); nem szabad megfélekedezni végül a gondos tisztogatásról és bőrápolásról sem.

Ha mindezen intézkedések dacára se sulyosbodnának az ökrök, úgy azok bizonyára betegek, minek megállapítására czél-szerű lesz majd állatorvoshoz fordulni.

Schandl I.

Felelet. Kétszer vagy háromszor fejsek-e? czimü kérdésre.

Minél gyakrabban izgatjuk, maszáljuk a tögy-mirigyét, annál erélyesebben fog az működni s így több tejet fog elválasztani; másrészt minél rövidebb idő telik el a tejési időpontok közt, annál tartalmasabb, zsirosabb tejet nyerünk. Ezen tételek alapján a háromszori fejéssel föltétlenül több tejet és tejsírt nyerünk, de ezen többlet csak eleinte feltűnő, később pedig az eredeti mennyiségnek csak bizonyos százalékára csökken. Így Hittcher 6.3%-al több tejet, 6.8%-al több zsírt nyert háromszori fejéssel, Backhaus megfigyelései szerint pedig 10%-al nő a tejtömeg, benne 6%-al több zsírral.

További és fontos kérdés azonban az, hogy e tejtöbbletben honorálva van-e a háromszori fejéssel egybekötött munkatöbblet és a tejtöbbletnek megfelelőleg fokozódó tápszükséglet? Erre a kérdésre természetesen csak a helyi viszonyok, a tej árának stb ismeretével lehetne felelni.

Schandl I.

Felelet. Ulex — egy uj takarmány czimü kérdésre.

Tudomásunk szerint hazánkban még nem termelik, de Német- s Franciaországban már vannak tapasztalatok s dicséreteket olvasunk róla a külföldi szaklapokban, miért is legközelebb egy hosszabb cikkben fogunk az ulexről megemlékezni, most csak annyit, hogy telünket kibírja s mivélése: tavaszi gabona, mint védőnövény, közevetés tavasszal 12—14 kg. mag pr. k. hold, első évben gyomlálás és 1 kapálásból áll s a lucernánál is tovább diszlik kellő gondozás s megfelelő talaj mellett.

Fehér Zoltán.

Felelet. Védekezés a sajtatka ellen czimü kérdésre.

A sajtatknak két fajtája ismeretes, ugymint az *Acarus siro* és az *Acarus longior*. Az *acarus siro* az, amely a leggyakrabban fordul elő, — s ez 0.5 mm. nagyságu apró kis állat. Színe fehéres-sárgás, szával sajtízű, feje barnás, hasonszinű 4 pár lábakkal és a hátán két sötét foltal. A mellső láb pár fejlettebb és tökéletesebb, mint a hátulsó — és minden láb hosszabb végtagja alatt szívó hólyagoscskák vannak. A sajtatka egyébként jobbra csak a keménykergű — és csak igen ritkán a puha sajtokon is — fordul elő. Különösen a már régi, érett és repe-dezett sajtokon terjed el legjobban, a mikor is a sajt kergét pusztítva — azt porrá őrli s e közt óriás számban elszaporodik, a mikor is rövid idő alatt az egész sajpinczét és az összes sajtokat ellepi. Ezek a parányi állatok az ember bőrére is ártalmasok s ha a kezet megmázzsák, kellemetlen viszketést okoznak.

Szokták a sajtatka ellen a sajtlegy (*Ciophila casei*) elleni használatos borsforrázatot is használni. Ennek azonban a legtöbbszőr nincs semmi sikere. A sajtatka elleni védekezésre leghathatósabb szer a megsérült sajtok kergének időnként sesamolajjal, erős sósluggal és borszeszszel kimosása és bedörzsölése. Tanácsos továbbá az atkák fészkeül szolgáló sajt-padokat és állványokat forró szappanos luggal gyakran lemosni s utána hideg vízzel leöblíteni s ezután durva vászon ruhával mindig szárazra törölni. Az atka kiirtására hatásos és sokhelyt nagy sikerrel használt eljárás az egyes sajtoknak alkoholban feloldott szénkénnel ecsetelése. Ez az atkát egy-kettőre megöli. Ez az oldat gyors párolgása folytán a sajtak semmiféle ízt és szagot nem kölcsönöz s így a sajtra nem lévén káros hatásu — szintén csak ajánlható a védekezésre. N. D.

Kifogyott lappéldányok.

Előfizetőinknek szives figyelmeztetésül, hogy ezidei 1911. évi lapszámainkból a 9., 10., 19., 21., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36. 40. és 41. példányok teljesen elfogytak és felszólamlások ezek megküldése iránt tekintetbe nem vehetők.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolgok megyében. Időjárásunk még mindig kedvező a mezőgazdaságra. Legutóbbi tudósításom után igaz, hogy erősebb fagy következett be, a mezőt meglehetősen megfagyasztá. Utána erősen ködös, enyhébb idő következett, majd igen erős, orkányszerű déli széllel; este lanyha, 20-án pedig nyáriszerű villámlás és dörgéssel eső. A két napi csapadék megütötte az óhajtott 14.05 mm. csapadékot. Nagyobb jószág az erősebb fagy következtében már csak hullámtéri vízjárásos kaszálókön talál megközelítőleg táplálékot. Fent, magasabb fekvésű földeken már csak a juh lakik még valamennyire jól. Utóbbi éjjeli szalmaetetés pótlással még teljesen kielégítőleg táplálkozik. Tavasz alá a szántás a lehető legjobb. Fuvarozás a mérsékelt esővel akadálymentes. Buzavetés szépen gyaratodik, most már még a november elei vetés is kikelt, részint kikelőben van. Jásznagykunszolgok megye, 1911. november 23. N.

Személyi hir. A király Bartóky József földmivelésügyi államtitkári czimmal és jelleggel felruházott miniszteri tanácsost a közügyek terén szerzett érdemeinek elismerésül a Ferencz József-rend középkeresztjével és a csillaggal tüntette ki. Bartóky, mint a miniszterium egyik jeles kodifikátora ismeretes és méltán reászolgált a kitüntetésre. Szerencsekívánatainkat ez uton tolmácsoljuk. A miniszterium tisztikara kedden melegen üdvözölte az államtitkárt.

Az OMGE közgyűlése. Az OMGE szervezete folyó évi rendes közgyűlését december 8-án (pénteken délelőtt 10 órakor tartja meg a Köztelek székházának nagytermében Károlyi Mihály gróf elnöklésével. A nagy érdeklődésre számító elnöki megnyitó-beszéden kívül kiemelkedő pontja lesz a közgyűlésnek Desseswffy Aurél gróf tiszteleti tag arczképek leleplezése. Az ünnepi beszédet Mezey Gyula királyi tanácsos mondja. A közgyűlés után, déli 1 órakor

lesz a Károlyi Sándor-émléklakoma a Deli-étterem emeleti külön termében, hol az egyesület felkérésére Apponyi Albert gróf v. b. t. t. fogja méltatni a nagy gazdavezér érdemeit. A lakomára szóló részvételi jegyet *december 4-ig* bezárólag 8 koronáért küldi meg az OMGE titkári hivatala (IX., Köztelek-utca 8. I.) Mivel a közgyűlés alkalmával tömegesen szokott a gazdaságosság a fővárosba áramolni, a kereskedelmi kormány a Máv. és a kezelésében levő helyierdekü vasutak vonalain való kedvezményes utazásra jogosító igazolásokat bocsátott az egyesület rendelkezésére. Az igazolások névre szólnak. Megküldésük iránt, 40 fillér postabélyeg csatolása mellett, *december 2-ig* bezárólag kell az egyesületi irodához fordulni.

Az OMGE igazgatóválasztmányi ülése. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmánya gróf Károlyi Mihály elnöklésével ülést tartott. Napirend előtt Emödy József a tagok nagy éljenése közt üdvözlő gróf Károlyi Mihály elnököt betegségből történt felgyógyulása alkalmából. Dr. Mutschenbacher Emil titkár a tagmozgalomról tesz jelentés, melyet az ülés örvedetesen tudomásul vesz. E szerint az egyesületnek 370 alapító, 4860 rendes, összesen 5236 tagja van. Hozzájárul a választmány a taggyűjtési akciójához is. Rubinek Gyula igazgató bemutatja az 1911. évi évkönyvet. Javasolja, hogy a szerb kontingensre vonatkozó adatok helyesbítsenek, a mihez a választmány hozzájárul. Ugyancsak Rubinek Gyula igazgató terjeszti elő a jövő évi költségvetést, melyet röviden megokol. Hozzájárul a választmány ahhoz, hogy dr. Mutschenbacher Emil másodtitkárrá választassék meg, Fabricius Endre segédtitkárnak pedig a titkári czim adományozassék. Lázár Pál figyelmébe ajánlja a választmány a birtokon való műszaki kísérletek végzését is, mire vonatkozólag Rubinek Gyula igazgató ad megnyugtató választ. Felbontották a „Műrágyát Értékesítő Szövetkezet“-tel fennálló egyezményt, majd elhatározták, hogy december 1-vel kezdődőleg vegyvizsgálati állomást szerveznek az OMGE-ben. Ress Albertet segédtitkárrá választották.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület december 8-án tartja rendes évi közgyűlését, másnap, 9-én pedig a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége évi nagygyűlését. Az egyesületi tanács ezt a két napot és az előtte való délutánt az imént említett gyűlések megtartásán kívül akként óhajtaná a gazdaságosság érdekében kihasználni, hogy közérdekü, aktuális kérdések megvitatását tűzi napirendre. Az OMGE. közgyűlésén és a GEOSz. nagygyűlésén tagjaik rendszerint nagy számban szoktak megjelenni s így feltehető, hogy a kedvező alkalmat az ugyanazon időre kitűzött közérdekü előadásokon való részvételre ki fogják használni. Az előadások tárgya és sorrendje a következő:

December hó 7-én, délután 4 órakor: Széchenyi Aladár gróf: A hidegvérü lötenyészés és a földművelésügyi minisztérium 1912. évi költségvetése. December hó 7-én, délután fél 6 órakor: Ormándy János: A gazdasági számtartás tekintettel az új adórendszerre. December hó 8-án, délután 4 órakor: Kovácsy Béla: Ser-téstenyésztsünk új irányai. December hó 8-án, délután fél 6 órakor: Groffits Gábor: Ujabb kérdések a gazdasági építkezések terén. December hó 9-én, délután 4 órakor Ujhelyi Imre: A lapály- és angol szarvasmarha importok jelentősége és kihatása állattenyésztésünkre. Valamennyi előadás a Köztelek nagytermében lesz. Az előadások vitával kapcsolatosak.

A Veszprémi Gazdasági Egyesület Hunkár Dénes főispán elnöklésével tartott ülésén tudomásul vették, hogy gazdasági áruaktárt létesít az egyesület, hol a birtokosztály gazdasági szükségleteit beszerezheti. A Balatoni Szövetség megkeresésére elhatározták, hogy fölkéri a Magyar Gazdaszövetséget, hogy gazdasággyűlését Siófokon tartsa meg. Örömmel vették hírül, hogy a földművelésügyi kormány a katonaság és kisczadák sikerebb gazdasági oktatása érdekében minta parasztagazdaságot létesít Veszprémben. Bizottságot küldöttek ki enyigi kenderkikészítőgyár előmunkálataira.

Hazai len értékesítése és áztatása Belgiumban. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület mezőgazdasági ipari és kereskedelmi szakosztálya a nyári szünet után ma tartotta első érdemleges ülését a Köztelek tanácstermében.

A szakosztály elnökévé *Gaal Jenő* főrendiházi tagot választották meg, míg a szakosztály alelnökei *Bernát István* és *Bolla Mihály* lettek. A bizottságok megalakítása után *Krolopp Hugó* országgyűlési képviselő titkár, a magyar komló értékesítésének fontosságára hívta föl a figyelmet. A magyarországi komlótermelők legtöbbje nem ért a komlótermelés és kikészítés összes módzataihoz. Ezért czélszerű volna, ha nagyobb tanulmányut szervezésével bizná meg a szakosztály az O. M. G. E.-et a külföldi nevezetesebb komlótermelő vidékekre. A szakosztály *Löherer Andor*, *Koppély Géza* és *Gaal Jenő* felszólalása után az előadó javaslatát magáévá tette.

Ezután előadta a titkár, hogy *Gombosy Arthur* beadványt intézett az egyesülethez, melyben elmondja, hogy még 1908-ban a kereskedelmi miniszter anyagi támogatása mellett a lenértékesítés tanulmányozása végett a külföldön járt. Francziországban két éven át az okszerű lentermesztés módzatait figyelte meg, Belgiumban a lenkóró áztatását és ipari földolgozását, Irországban pedig a tilott len értékesítését tanulmányozta. Nagy fáradsággal sikerült neki néhány métermáza magyar lenkórót Belgiumban a Lys folyóban kiáztatni és arra a tapasztalatra jutott, hogy a magyar lenkóróval kiváló eredményt lehet elérni, a mely minőség tekintetében a jó francia és belga lennel is kiállja a versenyt. Memorandumban hívta föl tehát a földművelésügyi kormány figyelmét az ügy nagy közgazdasági jelentőségére. Az emlékirat szerint szövetkezetet kellene létesíteni, melynek tagjai köteleznék magukat ezer katasztrális holdnyi területen len termelésére. Az így nyert mennyiséget Belgiumba küldenék kidolgozás és értékesítés végett. A termelők vagononként 6-80 korona tiszta jövedelemre tehetnének szert. Előadó a maga részéről tul optimisztikusnak tartja *Gombosy* tervezetét. Mindazonáltal a tagok döntése alá bocsátja, hogy fölhívják a földművelésügyi kormány figyelmét a dologra. *Rodiczky Jenő* szerint a terv nagyon poetikus. A gyakorlatban nem fűz reményt megvalósításához. Napirendre térést javasol. *Löherer Andor* megjegyzései után *Szilassy Zoltán* orsz. képviselő szólt fel. A czél. — ugymond — a jövedelmező lenértékesítés. Ezt mi Belgiumon keresztül nem érhetjük el. Szakszerű adatokkal támogatja állítását s arra a megállapodásra jut, hogy elsőrendü szükség a hazai lenáztató telepek szaporítása. Ezek utján előbb lehet eredményt elérni. Ajánlja a jelenlevő tervezőnek az ügy irányu tanulmányozását. *Füredy Lajos* szaktanár fölpanaszolja a lenáztató munkások hiányát. Egyébként *Gombosy* tervezetét realísnak és megfontolandónak tartja. *Csitáry Béla*, *Koppély Géza* és *Horváth János* felszólalása után *Gombosy Arthur* indokolta meg nagy figyelem mellett beadványát és válaszolt a megjegyzésekre, mire a szakosztály az ügy tanulmányozására bizottságot küldött ki.

A malmok üzemkorlátozása. Az egyöntetü megállapozás létesülése, a lisztüzlet viszonyai folytán, csak rövid idő kérdése. Valószínűnek tartják malomkörökben, hogy december 1-től fogva a fővárosi malmok csak heti öt napon fognak örölni s könnyen meglehet, hogy a viszonyok alakulása mihamarabb a heti termelésnek megszorítására egy további nappal fog vezetni. A malmokat főképp a raktárképződés gyorsabb menete indítja az üzemkorlátozásra, a mely az utolsó időben az események előterében áll.

A sörárpa-termesztés föllendítése. *Serényi Béla* gróf földművelésügyi miniszter leiratban tudatta azokkal a gazdasági egyesületekkel, a melyek működésük területén a sörárpa tenyészése mekölt, hogy hajlandó a kisczadák termelő-kedvének élénkítésére az állomással beszerzett sörárpa vetőmagot, kedvezményes áron engedelmzni. A földművelésügyi miniszter

Hannaárpa-vetőmagot oszt ki és a vételár költségéből huszonöt-harmincöt %-ot tárczája terhére vállal el.

A cseh burgonyatermés csökkenése. A csehországi ez évi burgonyatermést 17 millió métermázsára becsülik, a mult évi 24 millió métermázsával szemben. Ez összegekben a marhatakmányul szolgáló burgonya is befoglaltatik.

A sörkartell áremelése és a magyar komló. Az immár életbelépett söráremelés alkalmából a „Budapesti Levelező“ kérdést intézett a magyar komlótermelés több szakavatott egyéniségéhez az iránt, hogy megokolja-e az áremelést a komlópiacz helyzete, a magyar termelő talál-e biztos piacot itthon mindenkor s mennyire realis az áremelés. Ezen kérdésekre a szakértők így nyilatkoznak:

Csérer Lajos dr. komlótermesztési szaktanár, a földművelésügyi miniszter erdélyi kirendeltségének szakértője szerint a folyó évi rossz komlótermés következtében nagyon felszökött a komló ára. Mégis sok termelő már júliusban aránylag gyenge áron kötötte le elővételben a termését: Nálunk országos átlagban 555-7 koronáért értékesült a komló *métermázsája*, míg a saazi piacon 460--445 korona volt a komló ára *ötven kilogrammonként*. Ilyen árat fizettek sörgyárosaink Saazban 50 kilonként, amikor idehaza métermázsánként 557-7 koronáért vehettek volna komlót. Egyébként semmi ok sincs a sörárak drágítására. Az utóbbi években föllendült a népies sörfogyasztás is s most a drága sör mellett megszorodnak majd a pálinkafogyasztók. Az idej abnormis komlóár nem magyar konjunkturából keletkezett. Statisztikailag igazolható, hogy idehaza is termett elegendő komló, a mit a magyar sörgyárosok bátran összevásárolhattak volna. Erre azonban ők nem kaphatók. S mulasztásukat a hazai fogyasztó közönséggel fizettetik meg.

A sörgyártás kérdéseit illetőleg *Szilágyi Gyula* műegyetemi tanár így nyilatkozott: Nálunk általában véve tulnyomóan olyan sört termelnek, a melynek czukorfoka 11—13 százalék. Ha erre a maximális 0-3 kilogramm komlót számítjuk hektóliterenként, akkor a mai legmagasabb 100 kilogramm 800 koronás komlóárak mellett (saazi árjegyzés) egy hektóliter sörre eső komló pénzértéke 2-40 koronát tesz ki. A korábbi évek olcsó komlóáraihoz viszonyítva tehát egy hektóliter sör előállítására ma körülbelül 1-50 koronával kerül többbe. Az árak ilyen drágítása jogosult volna. Az ettől eltérő áremelés nem indokolható.

Ábrahám Lajos az ország egyik legnagyobb komlótermelője és komlószakértője szerint a folyó évi magas komlóárakat a világtermés elégtelensége indokolja. A bevásárlási különbözetet a sörgyárosok azonban mindig megveszik a közönségen. Legtöbbször aránylag kevesebb komlót használnak a sörfőzésnél, mint rendes körülmények között. Enélkül is azonban a sörgyártásnál felhasználásra kerülő komló értéke nem teszi indokoltá az áremelést, mert az egyszer életbeléptetett söráremelés nem lesz mulékony, mint a komló árának emelkedése. A magyar komlót sörgyárosaink nem szeretik. Azt mondják róla, hogy rosszul van kezelve. Így aztán előáll az a fonák helyzet, hogy a külföldön második kézből veszik meg a magyar komlót, jóval drágábban külföldi komlóként. Ezeket az anomáliákat lássák be a sörgyárosok nemcsak a magyar komlótermelés, hanem a közönség érdekében is.

Borkészletek jelentése. A borforgalom élénkítése czéljából a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete már évek óta mindig a tél folyamán kimutatást közöl az egyesületi tagok borkészletéről. Ez a kimutatás azután 10.000 példányban szétküldetik az összes belföldi, azon-

SALVATOR

kiváló bór- és
lithiumos
gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitünő hatása. Természetes vasmentes savanyuvíz.

Rapható ásványvízherkedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

kívül az osztrák, német és svájci borkereskedőknek, szállodáknak, vendéglőknek, végre az osztrák és magyar tisztí étkezéseknek, kaszinóknak stb. Ezen borkészleteti jegyzékek alapján azután korán tavasszal nagy az érdeklődés a nyilvántartott borok iránt és így rövid idő alatt sikerül ezekre vevőt találni. Az idej és tavalyi rossz szüret után a borkészlet meglehetősen csekély ezen bornyilvántartó kimutatásnak még nagyobb a jelentősége, mint más években, melynek előnyét a „M. Sz. O. E.” igazgatósága kivételesen azokra a szőlőgazdáknak is ki óhajtja terjeszteni, a kik a M. Sz. O. E.-nek nem tagjai. Bejelentési díjat egyesületi tagok 50 hl.-ig nem fizetnek, ezen mennyiségben felül minden megkezdett 100 hl.-ként fizetnek előre 1 koronát, 550 hl.-en felüli mennyiség díjmentes. Nem tagok 50 hl.-ig 2 koronát, ezen mennyiségben felül megkezdett 100 hl.-kint 2—2 koronát kötelesek előzetesen fizetni; Egyéb közvetítési díjat a M. Sz. O. E. az eladás közvetítéséért nem kíván. Olyan gazdasági egyesületek, körök és hegyközségek, melyek mint jogi személyek a M. Sz. O. F.-nek tagjai, saját tagjaik borkészletét összegyűjtve is bejelenthetik, mely esetben az egész mennyiségből 200 hl. díjmentes, azonfelül azonban tekintet nélkül a mennyiségre 200 hl.-ként 1—1 koronát fizetnek. Bejelentéseket a M. Sz. O. E. igazgatósága (Budapest, IX., Üllői ut 25. II. 11.) csak december hó 15-ig fogad el.

Uj műtrágyagyár. Nyitrán 3 millió korona alaptőkével új vállalat van alakulóban, a mely az alapítók terve szerint 5000 vaggon műtrágyagyártására rendezkednek be.

Az istállótrágya vasuti szállítása. A kereskedelmi miniszter most kiadott rendelete szerint az istállótrágya küldemények, hogyha bár csomagolatlanul, de nedves állapotban adatnak fel, a magyar korona országainak területén a belforgalomban kocsiponyvával befedés nélkül is szállíthatók. A száraz, almos trágyaküldeményeket ellenben, ha csomagolatlanul adatnak fel, a tűzveszély és az elszóródás veszélyének kitévése szempontjából ezután is ponyvával teljesen be kell fedni. A ponyvával való befedés azonban a száraz, almos trágyaküldeményeknél is elmaradhat, ha a vasuti kocsik csak a szekrény magasságáig rakatnak meg s a küldemények legalább 5 cm. vastag föld- vagy homokréteggel borítottak.

Felhívjuk a t. Olvasóközönségünk figyelmét a jelen lapszámunkban közölt „Hungária” gyorsbiztosító és abrakfűszer vállalat budapesti cég hirdetésére.

A hó és jég már aligha várattat soká magára. Éppen azért idejekorán gondoskodjék minden lótartról, hogy lovait a kisklás ellen megvédje, miért is ajánlatos, hogy a kitűnően bevált Leonhardt-féle H patkósarkokkal magukat ellássák. A beszerzésnél gond fektetendő arra, hogy eredeti Leonhardt-féle H patkósarkokat kérjenek, mert utánzatok is vannak.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” üzletműködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendelkezése kizár minden nyereszkesedést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telek-könyvi és mérnöki) lebonyolítására és e célra megbízottját a helyszínére kiküldi, a ki az összes teendőket ellátásáról a helyi kiválmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-u. 2. szám.) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségrészesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, a hogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre, egy összegben megkapja a vételárát. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetett ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

APRÓK.

Douglas-fenyő. A douglas fenyő egyike azon külföldi fánemeknek, melyek hivatalosnak arra, hogy idővel a mi erdeinkben is az őket megillető helyet elfoglalják Hazájuk Észak-Amerikának északnyugati része, ma már azonban Észak-Németországban is igen szép erdősítéseket találni belőle olyan helyeken, melyeknek hűvös éghajlata és nedves légköre tenyésztési viszonyának megfelel. A douglas-fenyő szép egyenes és hibátlan növése méltó bámulat tárgyát képezi. Hazájában 90 m. magas és 3 m. vastagságot elér. Igen gyorsan nő, fája minden célra alkalmas, tömör, kemény és igen tartós, de a mellett könnyű és jól megmunkálható. A nagyobb mérvű telepítését eddig azon körülmény gátolta, hogy azt állították, miszerint csiraképes magot nálunk nem terem s azt mindenkor hazájában kell beszerezni, a mi elég drága. A douglas-fenyő meghonosítása iránt érdeklődő szakemberek azonban rájöttek, hogy a douglas-fenyő Európában is terem csiraképes magot. — Van Bréma környékén egy Abies douglasii, mely alatt már több év óta találni önvetényülés folytán keletkezett csemetéket; igaz ugyan, hogy a tobozban levő mag tulnyomó része léha, ezt azonban tökéletlen magtermékenyítésnek lehet tulajdonítani. Nálunk megtelepítéséről még nem is szólhatunk, de ha magva olcsóbb lesz és könnyebben lesz megszerezhető, bizonyára nagyobb mérvben fog tenyészteni.

Az indiai és kínai ópium. A múlt század közepén az angolok tudvalevőleg csak azért kezdtek háborút Kínával, hogy elérjék az Indiában nagy mennyiségben termelt ópium akadálytalan bevitelét Kínába, annak ellenére, hogy a kínai kormány a lakosság egészsége érdekében tiltakozott az ellen. Az angolok elérték céljukat. A következmény az volt, hogy a kínaiak is tenyészttettek mákot és termeltek ópiumot. Az így keletkezett versenynek rettenetes pusztító hatása volt a kínai lakosságra. A kínai kormány ennek láttára megkereste az indiai kormányt, tiltsa meg az indiai ópiumnak szállítását a kínai kikötőkbe, viszont magát kötelezve arra, hogy saját területén megfelelő arányban korlátozza a máktermesztést. Szerződés létesült a két kormány közt: 1908. január 1-től fogva 3 éven át évenként 5100 láda ópiummal kevesebbet szállítanak Kínába (az évi szállítás addig 51,000 láda volt körülbelül 180 millió korona értékben). Kína pedig egyazon időszakra alatt, egyazon arányban csökkenti saját ópiumtermelését. A múlt év végén az egyezményt megújították további 5 évre, úgy számítva, hogy 1917. végén ugy Kínában a termelés, valamint Indiából a behozatal véget fog érni. Most azonban a kínai kormány újabb egyezséget sürget, azon az alapon, hogy annyira haladt a máktermesztés korlátozásával, hogy előreláthatólag sokkal korábban eléri az ópiumtermelés teljes beszüntetését, mint a hogy az egyezés előre látta. Egyenesen csodaszzerű, a mit a megmosolyogott, lenézett kínai nemzet e téren művelt, mert nemcsak a kormány intézkedett erélyesen, hanem a nemzet is lelkesen csatlakozott az ópium ellen indított keresztes hadjáratához és megélik, hogy az ópiumbarlangok eltűnnek Kínából, a mikor terjednek Európában, különösen a kikötővárosokban.

Burgonyakeményítő. A hámozott nyers burgonyát megreszelik, ötször annyi vizet töltenek rá és pár óra múlva leszűrlik róla a vizet. Az aljat még néhányszor megáztatják s mindannyiszor leszűrlik. Ez a burgonyavíz kitűnő mosóvíz tarka szövetek számára, mert nem rongja a színt, a selyemkelmék pedig fényt és kis keménységet kapnak, ha ebbe áztatják. A visszamaradt és megszáritott pép pedig tiszta keményítőnek használható.

Rák a halastóban. Az „Illustrierte Tierfreund” írja: Mivel a rák a halikrában nagy pusztítást visz véghez, költető tavakban semmiképpen sem tűrhető meg. Ellenben a fő tavakban rákot tartani célszerű, mert mint a természet háztartásának egészségügyi öre, megtisztítja a tavat azon romló anyagoktól, melyek a halak eledeléből megmaradva, a tó vizét megrontanák, viszont a halaknak nyújtott élő eledelhez hozzá sem nyul. Hogy a tóban rákot tartani, illetőleg tenyészteni lehessen, a tónak belső partoldalát 1,5—2 méter vastagságban szabálytalan mészkövekkel kell kirakni s dus növényzetről kell

gondoskodni. A rák a kövek között könnyen kibovítható üredekbe talál, melyek neki buvóhelyül és téli tartózkodásul szolgálnak. A rák évenként 100—150 darab tojást rak, sokszor már október végén lerakja, de a fiatal rákok csak a következő év május havában bujnak ki.

Minő befolyással van a porhanyósság a talaj nedvességére. Sokan azon a véleményen vannak, hogy a porhanyós, laza talaj könnyebben kiszárad, mint a kötött, tömött talaj, milyen az agyagtalaj szokott lenni. Ez nem csoda, mert könyvekben is olvashatjuk, hogy a levegő a porhanyó talajt jobban átjárhatván, annak vizét könnyebben elragadhatja; ellenben a talaj tömörsége a párolgást megakadályozza. Ezen okoskodást támogatja azon tény, hogy a homoktalaj felületén gyorsabban vezet, illetve veszti el a vizet, mint a tömöttebb agyagos talaj. Ez pedig éppen azért van, hogy a porhanyós talaj általában nem vezet olyan gyorsan és olyan teljesen alsóbb részeiből a felszínre a vizet, mint a szivós, tömött talaj s azért a gyökerek által átszött része a legfelső réteg kivételével, annál lassabban veszti el a nedvességet. Jól tudják ezt nálunk pl. az alföldi lakosok azon a vidéken, hol a homoktalaj az agyagtalajjal változik. A nagy szárazságban ez utóbbi mindig mélyebben és teljesebben szárad ki, mint a homok. Valószínű, hogy a porhanyó talajba benyomuló levegőnek csekély mennyiségű viztartalmából is képes még a talaj belsejébe vizgőzöket condensálni, megsűríteni. A kertészek pl. a megöntözött földet nagy szárazság alkalmával laza földdel takarják be s mind ök, mind a mezőgazdák jól tudják, hogy a megkapált, általában a felületén megporhanyított föld nem szárad olyan gyorsan és teljesen ki, mint az összetömött. Ezt példával is igen könnyen kimutathatjuk: Vegyünk egészen egyforma nagyságu 6—8 cm. magas bádgedényeket, az egyiket tömött, a másikat lazán töltsük meg ugyanazon földnemmél; mind a kettőt azután vízzel telítjük és időközönként sulyaikat megmérjük. A sulyvesztés az azt mutatta, hogy a tömött talaj gyorsabban párologtatja el a nedvességet és ugyanazon idő alatt több vizet veszít, mint a porhanyó vagy laza föld.

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonarakarok gabona és élelményforgalmáról és készleteiről.

1911. nov. 11-től 1911. nov. 18-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1911. nov. hó 11-én.	828370	377138	185468	863960	200077
Béta- (1911. nov. 11-től rozás) 1911. nov. 18-ig	42852	12578	23940	30255	14328
Kitá- (1911. nov. 11-től rozás) 1911. nov. 18-ig	45894	18997	13759	26783	32433
Készlet 1911. nov. hó 18-án	825328	370710	195649	867432	181972
II. Az 1911. november hó 18-án megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak.					
Bács	29000	2344	770	32263	67760
Berettyóújfalú	10139	410	4469	567	—
Békéscsaba	61113	2 5	1581	2780	1884
Brassó	8783	1261	12484	1706	3166
Budapest	130406	154141	690	112857	9374
Csáktornya	11660	2193	498	3715	17712
Czegléd	40067	10364	4006	3088	246
Debreczen	31823	47823	3097	3293	152
Déaványa	20773	1636	2938	1590	—
Érmihályfalva	11113	17941	—	853	3764
Fiume	31292	1185	11555	29114	55124
Győr	1184	4123	5 60	—	572
Kaba	16518	290	424	301	639
Karczag	26820	—	—	—	737
Kassa	10075	3550	11925	1949	524
Kisujszállás	72119	863	1376	1013	271
Kisvárd	—	—	—	—	—
Kolozsvár	14087	1909	2995	5115	4
Marosludas	—	—	—	4368	9667
Maros-Vásárhely	4580	648	1348	1190	1040
Mátészalka	2400	4651	100	2757	166
Mezőkaszony	8175	101	—	1591	285
Mezőtúr	38244	1305	1134	1033	10
Miskolc	9141	4835	19838	4913	120
Nagybecskerek	14585	204	—	4471	38
Nagykanizsa	26348	6574	34821	2977	7947
Nagykaroly	18259	8754	2684	2472	11039
Nagyszalonta	25588	413	312	2631	1
Nagyszében	3171	1514	100	1 028	419
Nagy-Vár	23423	5052	1989	1853	24
Nyíregyháza	11652	53918	491	579	2184
Nyitra	1050	91	11382	1248	—
Pancsova	—	—	3744	—	—
Pozsony	14707	8262	30782	1866	599
Szarvas	9266	—	972	208	336
Szatmár-Németi	19229	5665	82	12060	8338
Szeged	2226	1075	—	1655	739
Szombathely	1182	809	6220	711	94
Temesvár	—	—	1483	18631	1
Verecz	32 63	284	820	1597	2291
Eszék	—	—	—	—	—
Sziszek	1107	—	251	2207	4238
Zágráb	—	—	—	100	—
Zimony	—	—	—	9563	—
B) Szövetkezeti gabonarakarok.					
	10713	1032	10519	6290	313

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1911. november 24-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott községekől 150 szekér réti széna, 30 szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 24 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — egyéb takarmány 15 szekér (luczerna és zabosbüköny stb.), 100 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Arak q-ként fillérben a következők:

Réti széna 900—1000, muhar 760—1000, zsupszalma 400—500, alomszalma 320—400, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-büköny 900—1000, lóhere — luczerna —, köles —. sarju 600—880 szalmaszecska 500—540. Összes kocsiszám 230. Összes súly 276.000 kilogramm.

Vetőmagvak

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésétől, Budapest.

Az elmúlt héten a belföldi piac helyzete nyugodt volt. Vöröshere mag az árak Amerikában továbbra is teljesen tartották magukat, míg ellenben belföldön, francia és orosz helyeken ismételt kötések létesültek, az előző hetinél mérsékeltbb áron a nélkül, hogy az ajánlatok száma valami lényeges lett volna. Luczernamag legfinomabb minőségben figyelemben részesült, míg gyenge minőségek teljesen elhanyagolva maradtak. Takarmány-répamagvakból már megkezdődtek a beszállítások. A terméseredmény még a legalacsonyabb becslés mögött is messze visszamaradt. Mezei komocsin magból valamivel több lett ajánlva, mindazonáltal érdeklődés az eddigi árak mellett csakis finomabb minőségek iránt mutatkozott. Büköny iránt fokozottabb vételkedv tapasztalható, minek következtében az árak 100 kilónként 1—2 koronával emelkedtek.

Jegyzések nyersáruért 100 kilónként Budapesten:	
Luczerna, természetű arankamentes	120—130 K.
» kereskedelmi áru	100—110 »
» nagyaránkás	— »
Vöröshere, természetű arankamentes	180—190 »
» kereskedelmi áru	170—180 »
» nagyaránkás	140—150 »
Bökköny	27—28 »
Muhar	24—25 »

SZESZ.

A szeszüzletben e héten ismét élénk kereslet uralkodott és miután készáruban még mindig nagy a hiány az árak ismét drágábban zárulnak. Ausz-

triából is jelekeztek e héten vevők, melyek napi-árban több tartányt vásároltak.

Elkelt *finomított szesz* nagyban adózva 215—215,50 kor., adózatlanul 76—76,50 kor., nagyban és 1 kor. drágábban kicsinyben.

Denaturált szesz hordóval együtt 66 kelt el élénk vételkedv mellett

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers szesz gyéren volt ajánlva és miután a vételkedv élénk a kínált tételek 69—69,50 koronás árban fix és 1.75—2 kor. jegyzésen alól kelt.

Bpsten a kontingens nyersszesz ára 70.—71.—K.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	215.—215,50 K
Finomított szesz adózatlan	76.—76,50 »
Élesztőszesz adózva	— »
Élesztőszesz adózatlan	— »
Nyers szesz adózva	213.—213,50 »
Denaturált szesz	66.—66,50 »

Napijelentés a gabonátözsdeiről.

1911. november hó 24-én.

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredmény-képpen ma az áprilisi buza egy fillérrel, a májusi buza két fillérrel, az áprilisi zab egy fillérrel gyöngült, ellenben az áprilisi rozs két fillérrel, a májusi tengeri egy fillérrel gyöngült.

Kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 1000 mm. 81 kg. 24.50 K, 1000 mm. 81 kg. 24.50 K, 1000 mm. 81 kg. 24.30 K.
Pestvidéki: 200 mm. 80 kg. 24.25 K, 150 mm. 80 kg. 24.20 K, 500 mm. 80 kg. 24.15 K, 300 mm. 79.5 kg. 24.10 K, 100 mm. 79.5 kg. 24.— K.
Bácskai: 100 mm. 79 kg. 23.90 K, 1446 mm. 77.6 kg. 23.60 K.
Bánsági: 530 mm. 79 kg. 23.90 K, 1250 mm. 79 kg. 24.— K, 150 mm. 77.5 kg. 23.40 K, 3100 mm. 79 kg. 24.10 K.
Fejérmegyei: 200 mm. 81 kg. 24.40 K, 100 mm. 81 kg. 23.20 K, 200 mm. 80 kg. 24.25 kor.
O-Becsei: 800 mm. 78 kg. 23.95 K.
Szerb: 2700 mm. 78 kg. 23.40 K.
Újvidéki: 1240 mm. 76.5 kg. 22.50 K, 4000 mm. 79.5 kg. 24.— K.
Rozs. 400 mm. 19.75 K, 100 mm. 19.75 K, 300 mm. 19.90 K, 200 mm. 19.80 K, 100 mm. 19.50 K. ab Budapest, 400 mm. 19.80 K, kpf. pp.
Zab. 100 mm. 19.55 K, 100 mm. 19.60 K, 100 mm. 19.60 K, 100 mm. 19.55 K, 100 mm. 19.60 K, 100 mm. 19.— K, dohos, kpf.

Uj-tengeri. 300 mm. 16.80 K, kocsiára.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza áprilisra	23.62 »
Buza májusra	22.54 «
Áprilisi rozs	20.62 »
Zab áprilisra	19.56 »
Tengeri 1912 májusra	16.94 »

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 35.00, 1. sz. lángliszt 34.40, 2. sz. lángliszt 33.80, 3. sz. zsemlyeliszt (külns.) 33.00, 4. sz. zsemlyeliszt 32.20, 5. sz. kenyérliszt, feh. 31.70, 6. sz. kenyérliszt 30.60, 7. sz. kenyérliszt, közép 29.40, rozsliszt I. 29.00, rozsliszt II. 27.20, rozsliszt III. 22.40, korpa, finom 14.40, korpa, durva 14.80 K mm. Tengeriliszt —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

Készáru-tőzsde 1911. november hó 24-én.

Fajta	Hektoliterenkint súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:			
Tiszavidéki	75	—	79
"	76	—	80
"	77	—	81
"	78	—	82
Fehérmegyei	75	—	79
"	76	—	80
"	77	—	81
"	78	—	82
Pestvidéki	75	—	79
"	76	—	80
"	77	—	81
"	78	—	82
Bánsági	75	—	79
"	76	—	80
"	77	—	81
"	78	—	82
Bácskai	75	—	79
"	76	—	80
"	77	—	81
"	78	—	82
Rozs elsőrendű (uj)			20.05
középmínőségű (uj)			19.80
Árpa takarmányáru elsőrendű			18.90
másodrendű			18.50
Köles			—
Zab elsőrendű (uj)			19.60
középmínőségű (uj)			19.40
Tengeri belföldi uj			19.45
román v. bolgár			—
Repcezáposzta			—

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**

Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GEZA.**

Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

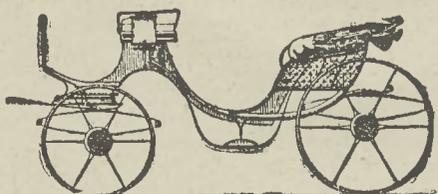
Eladó 100 drb elsőrendű 1½ éves Eladó fehér ökörborju.

Valóságos erdélyi faj, melyből választva is adok.

DANCILLA TESTVÉREK
 Áll.: Ar.-Gyéres. MEZŐ-NAGY-CSÁN.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becsértetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyisinte mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A szőlő trágázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona. Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágákkal úgy trágázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, **Budapest, IV. Múzeum-körut 7.**

Homokértékesítés.

Akinek homokja van, kérje saját érdekében:
 F. 3. Formák és szerszámok csömöszölt betonárak előállításához,
 F. A. I. Kézi üzemre berendezett betontégla- és alagsógyártás,
 Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cementserépgyártás,
 B. B. I. Az üreges építőkövek (betonblokkok) gyártása,
 C. S. I. A cement- és mozaiklapok gyártása

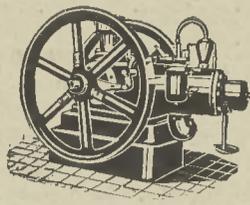
czimű árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzembem mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő **gépeinket.**

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása Budapest, IX., Viola-utca 7. sz.

"CLIMAX"

Kérjen ajánlatot.

Pénzt takarít meg!

Bachrich és Társa

motorgyári fióktelep

Budapest, V/v., Szabadság-tér 17.

(Túzsde-palota).

Telefon szám: 71-01. ☐☐ Sürgőnyezim: „CLIMAX“.

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemerő. — Versenyképes árak. — Elsőrangú minőség. — Több 100 referenzia.

Megvételre kerestetik

legmagasabb napi árért, kivétel czéljából **fejes káposzta, présalma, bab burgonya és vereshagyma.** Csakis vagon tételekre, reflektálhatunk. Szives ajánlatokat kér

„A POMISOL“ fajgyümölcs- és hazai termények kivitele
BUDAPEST, IX., Csillag-utca 1.

Ha jó lovat szép baromfit kövér disznót jó fejőstehenet akar a gazda

akkor rendelje meg a világhírt min. engedélyezett gyorsszállító abrakfűszert, nélkülözhetetlen házihaszn., sózás felesleges. — Használati utasítással együtt 5 kg. csomag utánvétellel bérmentve 14 korona, 1 kg. 3.60 korona. Számtalan elismerő és dicséret levél.

HUNGÁRIA
gyorsszállító abrakfűszer vállalat
BUDAPEST
VI., Felső-erdősor 48/G.

Importált elsőrendű

belgiai ardenni fedező ménék és anyakanczák

érkeznek tolyó évi november végével

Eladatnak

R. & S. MENZELES
WIEN,

III., Dietrichgasse 19/b.

Hirdetmény.

A kalocsai érsekség hajósi uradalmában

68 db éves mangolicza ártány és 47 db miskárolatlan kocza körülbelül 43 kgm. átlagsúlylyal, valamint 16 db 3 éves magyar fajta tenyészbika és 1 db 3 évet betöltött angol félvér ménló eladó.

Bővebbet alulírt főintézőségél

Hajósi főintézőség,
(posta Hajós, vasut Keczel)

Elajándékozunk 3000 pár cipőt.

Kitűnő Chevro, fűzőscipőinknek bevezetése czéljából elhatároztuk, hogy **3000 pár cipőt** elajándékozunk s csupán a munkadíj megtérítéseül kérünk **3 pár cipőért 14.— koronát.**

Cipőink a legjobb bőrből, elegáns kivitelben (tartós modern formákban) készülnek s 3 pár ára egyébként 36.— korona.

Mi tehát tényleg megajándékozunk Önt ezen cipőkkel s csupán azon kiv. árságunkat kötik hozzá, hogy gyárunk cipőit ismerősei körében ajánlja.

Érthetővé lesz, hogy gyárunk kizárólag jó minőségű és kifogástalan cipőket szállít, mert hiszen ajánlására számítva a későbbi üzleteknél reméljük tulajdonképeni hasznunkat. **Ajándékcipőinkre** vonatkozó megkeresések oly nagy mennyiségben érkeznek czimunkra, hogy az e czélra rendelkezésre álló készletünk mielőbb kiapad. Ha tehát ezen kiváló ajánlatunkat, melyre nem igen lesz újból alkalma, fel akarja használni, küldje **postafordultával** rendelését s oly **3 pár cipőt** fog kapni, melyek bizonyára a legnagyobb mértékben kifogják elégténi.

Tetszés szerint szállítunk úri vagy női fűzőscipőket a legjobb bőrből a kívánt számban, vagy centiméter nagyságban.

Nem megfelelő készséggel visszaveszünk, úgy, hogy **koczkázat** teljesen kizárt. Sztetküldés utánvét vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. Megrendelések intőzendők:

Schubfabrik in Osviecim 755. Österreich.

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugy-szintén összes női óvszerek) F. Berguerand fiás leghirnevesebb párisi gyárostól legelőyösebbre beszerezhetők

Polgár Sándornál
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 50.
:: Részletes képes árjegyzék ingyen. ::

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágatott a „Gazdasági Lapok“-ból.

Trágyalészivattyúk

Trágyaléhdordók, Trágyaléosztók,
legjobbat szállíthatnak:

GYŐZŐ BÉLA és TARSA,
szivattyú- és fecskendő-spezialisták
Budapest, V., Báró Aczél-u. 3.

Azonnal szállítható kipróbált kitiűő járasu, 35 tényleges löerejű, álló típusu **BOLINDER** nyersolaj-motor, készleten Budapesten, Schvarcz József és Társa cégnél, VI., Váci-körút 53.

Gözekegarnitúrát

használt, üzembépeset, megvételre keres

Niedermann János
Esztergom.

Alulírottánál a tisztalóki facsemete iskolából ez évi őszi és a jövő évben tavaszi kültetésre **akácsemete,** Mauthner magból, három éves válogatott 30 korona, két éves 10—18, egy éves 5—9 koronáig ezrenként, **gleditschia** három tükés, élő sövénynek, két éves 8—12 koronáig, egy éves 4—7 koronáig ezre, kisebb-nagyobb mennyiségben. Továbbá 250 hektó jó minőségű ezrjú, rizling és kövidinka bor, kólaji pince- és kölcsön-hordó használatul eladó. Rendelések és részletes árjegyzék iránti levelek 1912. márczius 10-ig **Kötaj,** azontul **Tiszalókre** czimzeve küldendők.

Dobos Imre

ny. főszolgabíró.

FIALA VENCZEL

puskaműves

Budapest, VII., Akáczia-utca 10.

Ajánlja mindennemű saját készítményű és legjobb szerkezetű **vadász- és golyós-fegyvereit. Hammerles kakas nélküli fegyverek** önműködő töltényhuzaló (Ejector) kaphatók. Továbbá raktáron tartok eredeti **lüctőlvi fegyvereket** 80 koronától feljebb. Elfogadok mindennemű javítást a legolcsóbb árak mellett.

Gazdák, birtokosok,

a kik mellékesen a hasznható **baromfitenyésztéssel** foglalkoznak. Kérjék **árjegyzékünket,** melyet díjtalanul bérmentve küldünk, mely a baromfitenyésztéshez szükséges szerekéről és felszereléséről szól. Czím:

NICKERL & Comp.
G. m. b. H.

INZERSDORF bei WIEN
Triester Strasse No. 123.

Szénát, szalmát,

luczernát, lóherét és zabos búkkönyt

veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben, felpréseléshez modern ló- és gőzpreseim adom. Ajánlatok:

SCHREIER BÉLA
takarmánynagykereskedő
Budapest, Népszínház-u. 33.

TELEFON 20-52.

szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.**
Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel **3.45 kor.** Utánvétellel küldve **3.65 kor.**

Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük. Megszerezhető a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatalában

Budapest, IV., Múzeum-körút 7.

Egy új, nagyon keveset használt, új szerkezetű, széna- és szalmaprés (Knichebel system göppel betrieb)

hosszu kötésű szalmához is alkalmas, **olcsón eladó.**

C. Paredschneider Baumgartenberg O. Ö.

Az eladó szénát vagy szalmát is elfogad ellenértékképen.

LIPTAY JENŐ

nyiregyháza—nyirpazonyi (Szabolcs vármegye) faiskolájának árjegyzéke.

Ákác	1 éves	cm. magas	1000-re	5-50 K.	2 éves	cm. magas	1000-re	8-50 K.
"	1	30-40	1000-re	6-50 K.	"	60-80	1000-re	9-50 K.
"	1	40-60	1000-re	7-50 K.	"	80-100	1000-re	10-50 K.
"	1	60-80	1000-re	8-50 K.	"	100-120	1000-re	12-50 K.
"	1	80-100	1000-re	9-50 K.	"	120-150	1000-re	14-50 K.
"	1	100-120	1000-re	10-50 K.	"	150-200	1000-re	16-50 K.
"	1	120-140	1000-re	10-50 K.	"	200-240	1000-re	16-50 K.

Jegenyenyár 2 éves 150-200 dbja 0-40 K. 100-a 30- K. 1000-re 250 K.

" 3 " 200-250 " 0-50 K. 100-a 35- K. 1000-re 300 K.

" 3 " 300-400 " 0-60 K. 100-a 40- K. 1000-re 350 K.

Nyir 3-5 " 200-300 " 0-70 K. 100-a 60- K.

Eger 3-5 " 200-300 " 0-65 K. 100-a 40- K.

Juhar 3-5 " 200-300 " 0-65 K. 100-a 35- K.

Köris 3-5 " 100-120 " 0-20 K. 100-a 15- K.

Maclura aurentiaca 2-3 éves 50-70 cm. magas 100-a 1-60 K.

Tuja pir 5-6 éves 60-80 cm. magas darabja 2- K.

Jegenyenyő 5-6 éves 60-80 cm. magas darabja 1-50 K.

Erdői fenyő 5-6 éves 60-80 cm. magas darabja 1-50 K.

Tamariska dugvány 30 cm. nösszu 100-a 1 K. 1000-e 8 K.

Sális viminalis (kosárűz) dugvány 1000-re 4 K.

Ákác sorfának, 8 éves, sorfának darabja 80 füllér. 100-a 70 K.

Ákácból, ha már a megrendelt nagyság elfogyott, úgy hozzá legközelebb álló nagyság lesz szállítva és felszámítva. Szállítás úgy öszszel, mint tavasszal történik. Árak öszszekötve Nyiregyháza vasutállomásra értendők. Ha különös csomagolás kívántatik, ez önköltségárban lesz felszámítva. Megrendelések akár a nyiregyházi irodához, akár pedig a faiskolakezelőséghez Nyirpazonya intézhető.

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás kartellen kívül.

Gazdasági lótakarók.

Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10. Telefon: **NAGELA.** 35-92.

Táviratcím: Pokrócztelep Somogyiszil

Táviratcím: Pokrócztelep Somogyiszil

Lóokrócz előnyarájánlat!

Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtunk összeköttetésbe lépni. Áraink még kisebb vételeknél nem létezett alacsonysága és áruink elsőrendű kiváló jósága reménytelen engedi, hogy a hazafias gazdaközönséget állandó vevőinknek nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasutállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.**

Áraink: Elsőrendű, nehéz téli uradalmi gyapjupokróczok

1. sz. legjobb minőségű, 220 cm. hosszú, 175 cm. széles, ára 5 frt 50 kr.
2. sz. legjobb minőségű, 200 cm. hosszú, 165 cm. széles, ára 4 frt 75 kr.
3. sz. legjobb min., 180 cm. hosszú, 145 cm. széles, ára 4 frt darabonként, minden kívánt színárnyalatban.

Rendelések a beérkezés napján a legponosabban eszközöltetnek.

Ilyen minőségben és méretben ezen árért egyetlen bel- vagy ülföldi cég nem szállíthat.

Megrendelési cím:

„SOHR“ Magyar Lóokrócz Szétküldési Telepe, Somogyiszil.

Préselt

buzaszalmát

és

zabszalmát

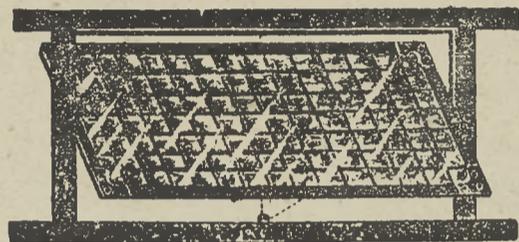
szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla

Zombor.

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vasszerkezeti munkálatokat elvállal és elkészít: **Farkas és Társa** vasszerkezeti gyára BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCZA 8. SZ. Telefon 82-70. Kérjen ingyen árjegyzéket!

HERKULES IDOMVASABLAK

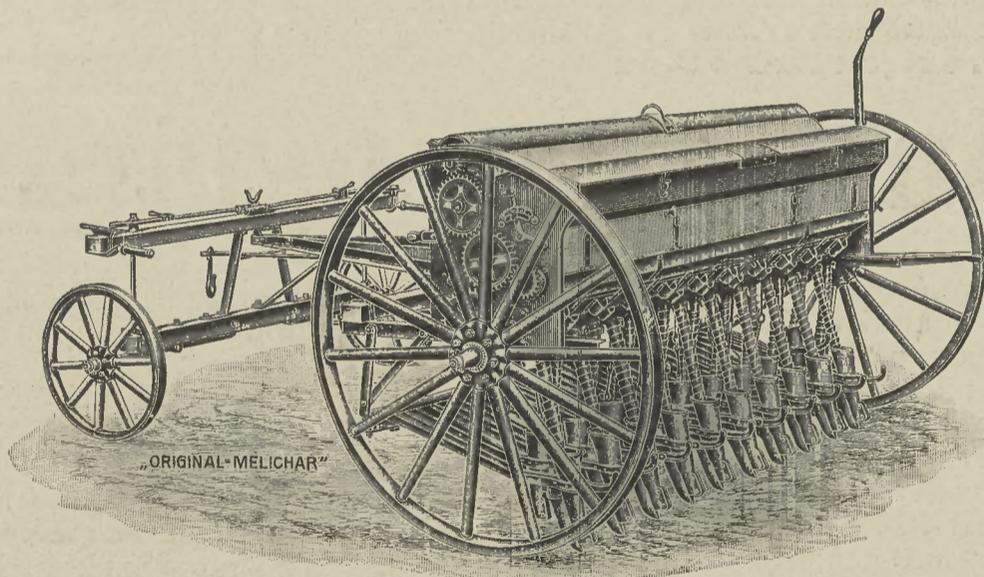
Tűzálló kaszák minden nagyságban, kézi vas-kaszák, kazetták, uj és használt, 100 pár diszlószerszám, mell- és kumet, ezüst- és arany-diszítésűek, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és új esőköpenyek, halinacsizmak, zöld munkás-zubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergek, régi és új fegyverek, kardok és puskák, másoló prése, gyepelősátrak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok

olcsóbban mint bárhol kaphatók. **Wien, IX., Trödelhalle 105.** Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. — Nem alkalmas tárgy kicsoréltetik. — Az államtisztviselők szállítója. — Kérem ügyelni a 105. számra.

A legegyszerűbb, legtökéletesebb és legmegbízhatóbb **sortrágyázásra** berendezett egyetemes vetőgép az

eredeti Melichar gyártmányu „IMPERATOR“

mely egy és ugyanazon vetőcsoroszlyán át veti a magot és műtrágyát. Az **IMPERATOR** vetőszerkezete azonos a **világhírű UNICUM DRILL** vetőszerkezetével, mely minden magféléseget tetszés szerinti mennyiségben a legideálisabb elosztással vet el és az **IMPERATOR** műtrágyaszóró ké-

szüléke bármely műtrágyaféleséget még esomós állapotban és nyirkos időjárás mellett is kifogástalan egyenletességgel hint el. Az **IMPERATOR**-nál a csövek eldugulása és ebből kifolyólag hibás vetés nem fordulhat elő. A Melichar név valamely vetőgépen egyértelmű a legmesszebb menő .. garanciával. ..

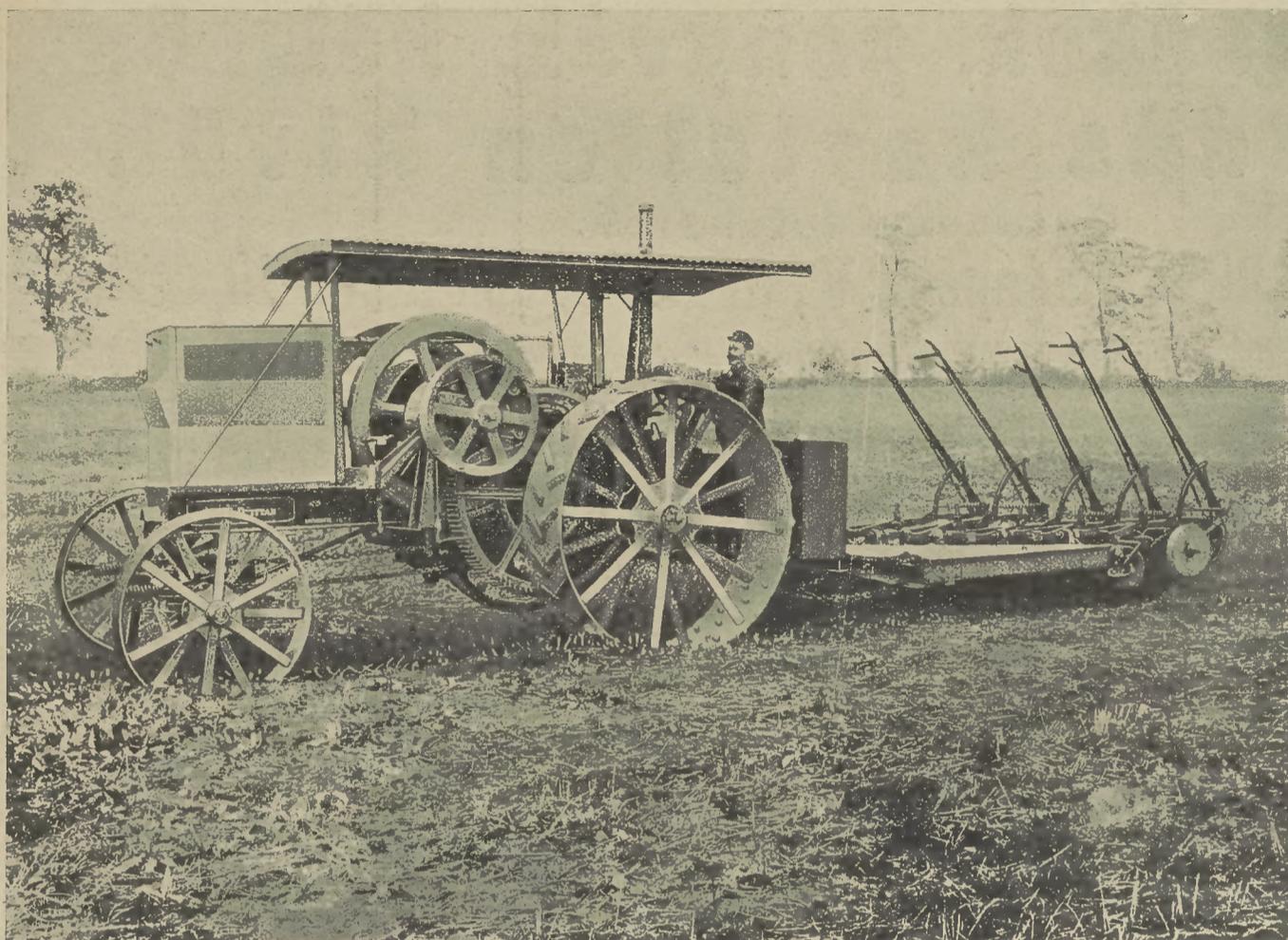
Több mint 50.000 Melichar vetőgép áll használatban.

Ne vegyen gyarló utánzatot, mikor csaknem ugyanazon árért eredeti Melichar-féle vetőgépet kaphat!

MELICHAR FERENCZ vetőgép és műtrágyaszórókészülékek gyára

magyarországi vezérképviselete:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Az I. H. C. amerikai BENZIN MAGÁNJÁRÓ (TRACTOR)

a legolcsóbb szántógép,
mely 20, 25 és 45 tényleges **lóerőben** készül.
20 HP tractor 3—4 vasu
25 HP tractor 4—5 vasu
55 HP tractor 7—8 vasu

amerikai ekével

a legideálisabb szántógép.

Számos garnitúra már két év óta működik Magyarországon és mindenhol kitűnően bevált. Benzinmagánjárónk a **legalkalmasabb gép** szántásra, cséplésre és nehéz terhek **vontatására**.

A szántási üzemeltetés holdanként a minimumra redukálódik.

Biztos üzem! Szén- és vízfűvelés feleslegessé vált.

Referenciákkal és ajánlattal szívesen szolgál:

INTERNATIONAL HARVESTER COMP. OF AMERICA

BUDAPEST, V. KER., VÁCZI-UT 98. SZÁM.

135,944. szám.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vallásalap Temes vármegyében Cserna község határában fekvő 1129. 933/1600 hold mezőgazdasági birtokának **1912. évi október hó 1-től 12 év tartamára leendő haszonbérbeadása iránt**, az alulírt miniszterium IX. osztályában (V., Báthory-utca 12., III. emelet) **1912. évi január hó 3-án**

nyilvános versenytárgyalás

fog tartatni.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alulírt miniszterium segédhivatali igazgatóságánál legkésőbb **1912. évi január hó 3-án délelőtt 10 óráig** nyújtandók be.

A borítékon jelzendő: „Ajánlat a temescsernai haszonbérletre.”

Az ajánlatban nem holdankénti, hanem az egész birtokra felkinálandó évi haszonbér számokkal és betűkkel kiírandó.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalhatók, ha a kiszolgáltató ajánlati minta perrendszerűleg két tanu előttemezésével van aláírva.

Bánatpénzül 4000 K. készpénzben vagy biztosítékképes értékpapirokban bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál, vagy a közalapítványi központi pénztárnál (V., Báthory-utca 12.) teendő le, és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Elkészve érkezett, kellőleg ki nem állított, avagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint utóajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak. A kik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, ugyancsak azok, a kik az uradalommal szemben tartozásban vannak, vagy bármi ezimen perben állnak, a versenytől kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál és a nagyköveresi közalap, ispánságnál, a jelenleg még érvényben lévő szerződések pedig a miniszterium IX. ügyosztályában megtekinthetők.

Budapest, 1911. november hó 10-én.

A miniszter rendeletéből: **Boncz** s. k. miniszteri tanácsos.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisztertől.

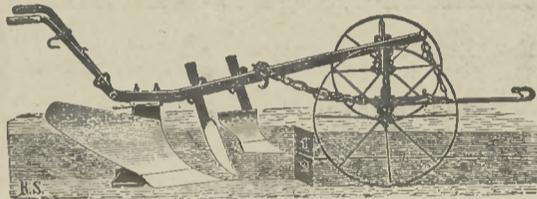
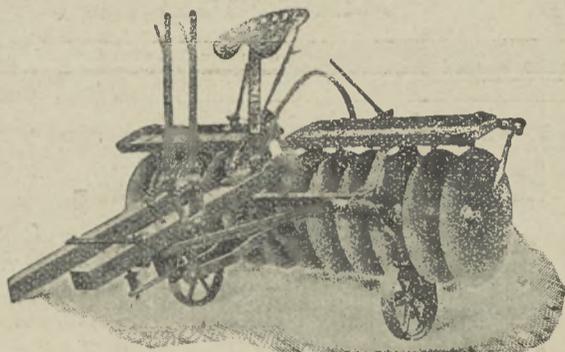
PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

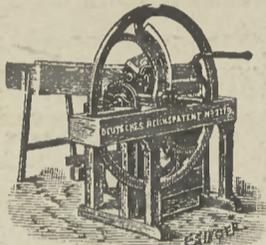
nagy választékban és előnyös árakon kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

Deering-féle eredeti amerikai aratógépek, gyűjtőgépek, fűkaszalógépek és tárcsásboronák legkitünőbb minőségben, továbbá a valódi „Sack“-féle

Valódi SACK-féle aratóleke.

ekék, vetőgépek, grubberek, boronák, valamint kitünő szőlőművelési eszközök, ugyancsak javított eredeti „Westalia“ műtrágyaszórógépek,

nemkülönböztetve legkitünőbb szecskavágó- és répavágógépek, eredeti amerikai „Ohio“ kukorica szártépőgépek (Schredder), Kayser-féle gabona-centrifugák, „Apollo“ meszelő- és permetezőgépek, szalmakötőgépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,981.360— K
Tartalékok 2,401.687 53 „

Összesen: 4,383.047 53 K

Évi feleslegek 1901-től 1910-ig 782.595 58 K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módokat szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjárnyukban részesülnek és az 1901. évi üzletfőlőslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfőlősleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5 százalék engedményben részesültek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfőlősleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687 53 koronára ruának. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS“ Országos Központi Teretkezési Segélyező Társulat útján 100 K-tól 1000 K-ig terjedő temetési segélybiztosítások eszközöltenek félévenként fizetendő tagdíjak ellenében. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezettek jótékony célú működésükkel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága. Bpest, VI. I., Üllői-ut 1. s. 4.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brauswetter Janos
Szegeden
ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárában gyártott legújabb szerkezetű

gőzcséplőkészlet

acélkeretű golyóscsapágyas csépőgéppel és

10 légkörnyomásra berendezett lokomobillal.

Nagy munkateljesítmény. Olcsó üzem. Tartós szerkezet.

Legújabb rendszerű államgépgyári benzinmotorok karburátorral.

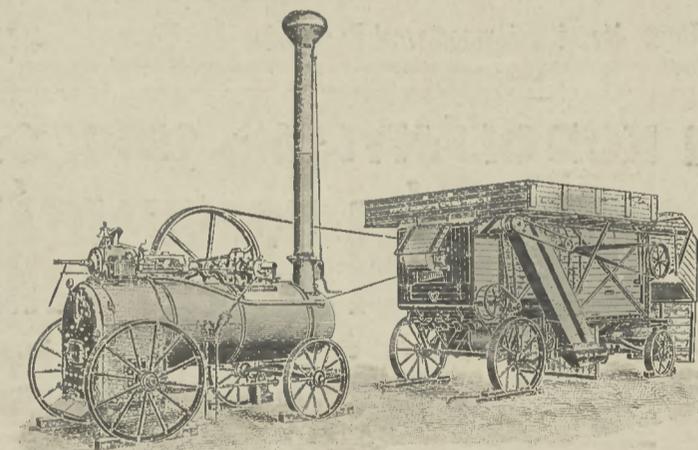
A Losonczy Mezőgazdasági Gépgyár részv.-társ. gyártmányai:

„Losonczy-Drill“ tolóhengeres, „Rekord-Drill“ meritőkanalas rendszerű

és szab. „REKORD II“ vetőgépek.

Különleges **RÉPAVETŐGÉPEK.**

Malomberendezések.

Rendkívül olcsó üzemű államgépgyári **szívógázlokomobilok.**

Utimozdonyok, gőzekék, aratógépek, fűkaszalók, államgépgyári félstabil compound gőzgépek.

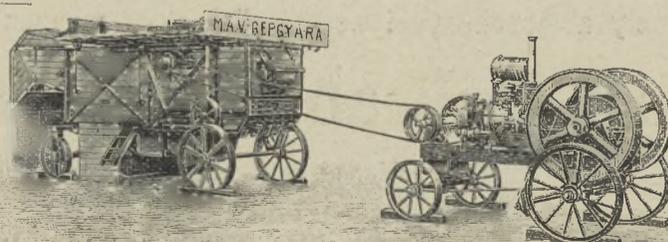
Kalmár-féle gabonatisztító rosták.

RESICZAI EKÉK, BORONÁK.

Laas-rendszerű **répakapák** stb.

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, Váci-körut 32.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**,
 épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez
 elvállal

WOLFF ERNŐ — gőzszántási vállalkozó —
BUDAPEST-KELENFÖLD

Az Erdélyi Kereskedelmi Társaság
T. Fodor Ferencz urnak
Kolozsvár.

A küldött szép
 bivalyok és ökrök-
 kel teljesen meg va-
 gyunk elégedve.

Nagyméltóságú gróf Apponyi Albert Eberhardi uradalma

KONDÉ
 számtartó.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

VIHARBIZTOS TETŐT

ad Dr. GASPARY-féle viharbiztosítékkal el-
 látott cserép, mely megbízható és olcsó. Az ösz-
 szes gépek és formák, homok, kavics stb.-nek
 cementtel való értékesítésére, m. p. tetőcsere-
 pek, falazóteglák, ürtömbök, csövek, járdalapok,
 lépcsők, stb. előállítására.

Dr. GASPARY & Co. gépgyára
 Markranstädt (Németország).

84. sz. új brosúra ingyen.

**Birtok vételek,
 birtok eladások,
 bérletek**

legelőnyösebben és megbízhatóbban
Röjtöki Bauer Antal
 földbirtokközvetítő irodája eszközli
 Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.
 Telefon 166-66.

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár
 királyi udvaroknak állatgyógyászati cikkeiben való szállí-
 tója, kerületi gyógyszerész **Korneuburg**-ban, **Wien** mellett.

KWIZDA-féle Korneuburgi marhapor.

Étrendi szer lovak, szarvas-
 marhák és juhok részére.

50 év óta a legtöbb istálló-
 ban használatban étvágy-
 talanság, rossz emésztés
 nél, a tej javítására s a
 tejelés fokozására. 2

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten, VI., Király-utca 12. sz.
 VI., Andrásy-ut 26. sz.

MEGJELENT

**KODOLÁNYI-féle 1912. évi
 GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR**

teljesen átdolgozva és kibővitve, sulyra nézve
 könnyebb s így tényleg zsebben hordozható.

== 52-ik ÉVFOLYAM. ==

Ára helyben 2 korona 80 fillér. Ajánlott
 postai szétküldéssel 3 korona 25 fillér.
 Utánvétellel küldve 3 korona 45 fillér.

Megrendelhető a **GAZDASÁGI LAPOK**
 kiadóhivatalában, Budapest, IV. ker.,
 Múzeum-körút 7. szám. ■■■■■■■■■■

A Mac LAREN

mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen **első díjat nyert**
legideálisabb magajáró gőzeke.

Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka. Az eddigi
 tapasztalatok szerint napi teljesítőképessége 18—35 hold, szén-
 fogyasztása 50—70 kg., üzemköltsége 5—7.50 kor. holdanként.

Vezérképviselet:

FLEISCHL SAMU cégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16. szám.

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképvisellettől, ki árajánlattal, felvilágosítással szívesen szolgál.

